

Timo Salminen, Päivikki Jääskelä ja Päivi Tynjälä

**Opetussuunnitelmatyön 2018-2020 arviointi
Jyväskylän yliopistossa**

**Jyväskylän yliopisto
Koulutuksen tutkimuslaitos
2020**

SISÄLLYS

1 Johdanto	3
2 Opetussuunnitelmatyö Jyväskylän yliopistossa -kysely ja sen analysointi	3
3 Tulokset	5
3.1 OPS-kyselyyn vastanneiden taustatiedot	5
3.2 Opetussuunnitelmatyön organisointi	8
3.3 Opetussuunnitelmatyö yksilötasolla	12
3.4 OPS-työn tuki yliopistotasolla	16
3.5 Yliopiston OPS-linjausten hyödyntäminen OPS-työssä	20
3.6 OPS-prosessin yleisarviointi (avoimet kysymykset)	31
4 Yhteenveto	35
LIITTEET	37

1 Johdanto

Jyväskylän yliopisto julkaisi *opetussuunnitelmalinjaukset* opetussuunnitelmatyön kaudelle 2020-2023 tammikuussa 2019 (rehtori Keijo Hämäläisen päätös 16.1.2019). Yliopisto tuki opetussuunnitelmatyötä erilaisin keinoin. Näitä olivat muun muassa koko henkilökunnalle suunnatut seminaarit opetussuunnitelmatyöhön liittyvistä teemoista, OPS-kummit, SISU-järjestelmään liittyneet koulutukset sekä erilaiset tukimateriaalit ja ohjeet verkossa Opetussuunnitelmatyö-sivustolla (<https://www.jyu.fi/fi/koulutus/ops-2019-2020>).

Opetussuunnitelmatyöstä päätettiin vararehtorin päätöksellä (31.3.2020) tehdä tutkimuspohjainen arviointi. Arvioinnin toteuttaminen annettiin edellisen opetussuunnitelmatyön arvioinnin tapaan Koulutuksen tutkimuslaitoksen tehtäväksi. Tutkimusryhmään kuuluivat projektitutkija Timo Salminen, yliopistotutkija Päivikki Jääskelä ja professori Päivi Tynjälä. Lisäksi asiantuntijoina arvioinnin suunnitteluvaiheessa olivat mukana erityisasiantuntija Terhi Skaniakos ja tietoasiantuntija Tapio Ruokolainen.

Arvioinnin tarkoituksena oli saada tietoa OPS-työhön osallistuneiden yliopiston henkilökunnan ja opiskelijoiden kokemuksista toimintakäytänteiden kehittämiseksi seuraavaa OPS-kierrosta varten. Arviointi koostui kyselytutkimuksesta opetus-, tutkimus- ja hallinto henkilöstölle sekä OPS-työssä mukana olleille opiskelijoille. Tässä raportissa esitetään kyselytutkimuksen tulokset, lyhyt yhteenveto ja toimenpide-ehdotukset seuraavaa OPS-kierrosta varten.

Raportin liitteistä löytyvät käytetty kyselylomake suomen- ja englanninkielisenä (Liitteet 1 ja 2), kyselyaineiston analyysissa muodostetut summamuuttujat (Liite 3) ja Jyväskylän yliopiston opetussuunnitelmalinjaukset 2020-2023 (Liite 4).

2 Opetussuunnitelmatyö Jyväskylän yliopistossa –kysely ja sen analysointi

Opetussuunnitelmatyö Jyväskylän yliopistossa -kysely (Liitteet 1 ja 2) lähetettiin vastattavaksi 27.4. – 1.6.2020 välisenä aikana koko henkilöstölle ”jy-staff”-sähköpostilistan kautta sekä tutkinto-ohjelmien opetuksen kehittämissuunnitelmien opiskelijajäsenille (n = 80; JYY:n lista opiskelijajäsenistä). Kyselyn saatekirjeessä vastaamista pyydettiin kaikilta niiltä ”jotka ovat vähänkin käyttäneet aikaansa opetussuunnitelmatyöhön”. Vastaajia pyydettiin vastaamaan sen tutkinto-ohjelman näkökulmasta, jonka valmisteluun he ovat eniten osallistuneet. Kyselystä lähti kaksi muistutusviestiä.

Kysely rakentui vastaajan taustatiedoista ja neljästä sisältöteemasta, jotka koostuivat sekä väitteen muodossa olevista strukturoiduista kysymyksistä että teemoja tarkentavista avoimista kysymyksistä:

Vastaajan taustatiedot (kysymykset 1-7)

Taustakysymyksillä selvitettiin, olivatko vastaajat yliopiston opetus- ja tutkimushenkilöstöä, hallinto henkilöstöä vai opiskelijoita, kuuluivatko he opetuksen kehittämissuunnitelmaan tai-ryhmiin eri hallinnon tasoilla (tiedekunta/laitos tai yksikkö/oppiaine tai oppiaineryhmä), ja mitä tiedekuntaa tai erillislaitosta he edustivat. Henkilöstöltä kysyttiin myös opetustehtäviin ja OPS-työhön varattujen tuntien määrää heidän työsuunnitelmassaan sekä heidän opetuskokemuksensa määrää. Lisäksi kaikilta vastaajilta kysyttiin niitä tapoja, joilla he olivat osallistuneet opetussuunnitelmien työstämiseen.

Kyselyn viisi sisältöteemaa:

- 1) *Opetussuunnitelmatyön organisointi hallinnon eri tasoilla ja vastaajan omassa yksikössä* (kysymykset 8, 9 ja 11). Tässä kysymysryhmässä kysyttiin opetussuunnitelmatyön ja sen organisoinnin onnistuneisuutta yleisesti hallinnon eri tasoilla; organisoinnin onnistuneisuutta yleisesti vastaajan omassa yksikössä (mm. vastuunjako ja viestintä); OPS-työhön varatun ajan riit-

tävyyttä; OPS-työn osallistuvuutta; opiskelijapalautteen, valmistuneiden työllistymisselvitysten, yliopiston OPS-linjausten ja verkossa olevien tukimateriaalien hyödyntämistä; sekä OPS-työn aikaansaamaa muutoksen luonnetta ja laajuutta. Avoimessa kysymyksessä vastaajaa pyydettiin myös arvioimaan, miten uusi OPS poikkeaa aikaisemmasta kirjaamalla kolme merkittävintä muutosta.

- 2) *Opetussuunnitelmatyö yksilötasolla* (kysymys 10). Tässä kysymysryhmässä kysyttiin vastaajan omaa roolia OPS-työssä, vaikuttamismahdollisuuksia OPS-työhön sekä OPS-työn mielekkyyttä ja mahdollisia muutoksia oman työn näkökulmasta.
- 3) *Opetussuunnitelmatyön tuki yliopistotasolla* (kysymykset 12 ja 13). Tässä kysymysryhmässä kysyttiin yliopistotason OPS-työn johtamisen onnistuneisuutta, OPS-työlle tarjottujen erilaisten tukimuotojen laatua ja riittävyttä, yliopiston OPS-linjausten selkeyttä ja oikea-aikaisuutta sekä sitä, hyödynnettiinkö tukea. Avoimessa kysymyksessä vastaaja pystyi vielä tarkentamaan vastaustaan yliopistotasoisesta OPS-työn tuesta.
- 4) *Yliopiston OPS-linjausten hyödyntäminen opetussuunnitelmatyössä* (kysymykset 14-23). Tässä kysymysryhmässä kysyttiin yksilöidysti eri linjausten hyödyntämisen toteutumista ja toteutumisen laajuutta. Avoimessa kysymyksessä vastaaja pystyi vielä tarkentamaan vastauksiaan OPS-linjauksista.
- 5) Kyselyn lopussa vastaajia pyydettiin vielä *arvioimaan OPS-prosessia avoimilla kysymyksillä* (kysymykset 24-26): Mikä tekee uudesta opetussuunnitelmasta yhteiskunnallisesti vaikuttavan? Mikä tutkinto-ohjelman suunnittelussa meni hyvin ja mitä olisi pitänyt tehdä toisin? Miten tulisi valmistautua seuraavaan opetussuunnitelmakautteen 2023-2026?

Vastaajia pyydettiin vastaamaan sisältöteemojen väittämiin 6-portaisella Likert-asteikolla: 1 = Täysin eri mieltä; 2 = Jokseenkin eri mieltä; 3 = Ei eri eikä samaa mieltä; 4 = Jokseenkin samaa mieltä; 5 = Täysin samaa mieltä; 6 = En osaa sanoa/Ei koske minua. En osaa sanoa –vastauksia käsiteltiin puuttuvina tietoina. Huomionarvoista on, että osa väittämistä on ollut sellaisia, että niihin vastaaminen on ollut vaikeaa. Tämä näkyy tietyissä väitteissä vastaamattomuutena tai ”en osaa sanoa” -vastauksen suurena käytönä. Nämä kohdat on tuotu esiin vastausten yksityiskohtaisessa tarkastelussa.

Kunkin neljän sisältöteeman vastauksia (väittämiin) analysoitiin omina vastausryhminään. Kaikissa tilastollisissa analyyseissa käytettiin SPSS Statistics 26 –ohjelmaa. Deskriptiivisten analyysimenetelmien avulla muodostettiin aluksi kuva vastausmäärästä ja vastausten jakaumista yksittäisiin kysymyksiin. Seuraavaksi aineiston analyyseissa hyödynnettiin faktorianalyysia, jonka avulla tutkittiin mahdollisia muuttujajoukon yhteisiä piirteitä. Tarkoituksena oli Likert-asteikolla mitattujen muuttujien antaman informaation tiivistäminen. Eksploratiivisen faktorianalyysin (EFA) avulla etsittiin keskenään eniten korreloivat muuttujat ja muodostettiin niistä faktoreita, muuttujien taustalla olevia ns. piilomuuttujia. Muuttujien välisiä yhteyksiä tarkasteltiin myös erikseen korrelaatiokertoimien (Pearson ja Spearman rho) avulla. (Faktoreiden ulkopuolelle jääneet muuttujat on raportoitu tuloksetta edelleen yksittäisinä muuttujina, kysymyksittäin.) EFA:n tuloksena saadut piilomuuttujat nimettiin vahvimmin latautuneiden muuttujien sisällön perusteella. Seuraavaksi näistä piilomuuttujista muodostettiin summamuuttujia, joissa on mukana kuhunkin faktoriin parhaiten latautuneet ns. kärkimuuttujat. Kaikkien näiden muuttujien lataukset ylittivät kriteerinä pidetyn arvon 0.30. Cronbachin alpha -reliabiliteettikertoimen avulla tarkistettiin, kuinka hyvin näihin uusiin summamuuttujiin yhdistetyt muuttujat mitaavat samaa asiaa. Summamuuttujat ja niiden reliabiliteetit on esitelty tarkemmin liitteessä 3.

Monien tilastollisten testien edellytyksenä pidetään sitä, että havainnot on otettu normaalijakautuneesta perusjoukosta. Tällöin voidaan käyttää kuhunkin tilanteeseen tarkoituksenmukaista ns. parametrista testiä. Jos taas normaalijakautuneisuus ei ole voimassa, tulisi ohjeiden mukaan käyttää kuhunkin tilanteeseen sopivaa jakaumasta riippumatonta (epäparametrista) testiä. Normaalijakaantuneisuus ei ollut voimassa aineistossa monin osin. Tulosten esittäminen koko aineiston tasolla tapahtuu siten sekä keskiarvon, mediaanin ja keskihajonnan avulla. Jatkoanalyysit ovat kohdistuneet tiedekuntien välisten keskiarvojen erojen vertailuun, näissä analyysissä on käytetty kaikkien kysymysten osalta ei parametrisiä testejä (Kruskal-Wallis testi ja Mann-Whitney U-testi). Erillislaitokset eivät ole mukana keskiarvovertailuissa pienen vastaajamäärän vuoksi. Erillislaitoksista saadut vastaukset ovat kuitenkin mukana, kun tuloksia esitellään koko aineiston tasolla.

Kyselyn avoimet vastaukset analysoitiin pääsääntöisesti temaattisen analyysin periaatteiden mukaisesti (Braun & Clarke, 2006) luokittelemalla kyselyn avoimet vastaukset esiinnoisseiden toistuvien vastausteemojen perusteella. Toistuvat vastausteemat laskettiin yhteen ja tällä tavalla arvioitiin laadullisten vastausten määrällistä painoarvoa.

3 Tulokset

3.1 OPS-kyselyyn vastanneiden taustatiedot

Webropol-kysely lähetettiin vastattavaksi 27.4.2020 – 1.6.2020 välisenä aikana opetus-, tutkimus- ja hallintohenkilöstölle (jy-staff -sähköpostilista) sekä opetussuunnitelmatyössä mukana olleille opiskelijoille (n = 80) kaikissa tiedekunnissa ja erillislaitoksissa. Kyselyn saatekirjeessä vastaamista pyydettiin kaikilta niiltä, jotka ovat vähänkin käyttäneet aikaansa opetussuunnitelmatyöhön. Vastaajia pyydettiin vastaamaan sen tutkinto-ohjelman näkökulmasta, jonka valmisteluun he olivat eniten osallistuneet.

Kahden muistutuksen jälkeen kaikkiaan 176 henkilöä vastasi kyselyyn. Vastausprosentin tarkka määrittely on mahdotonta, koska ei ole tiedossa, kuinka moni henkilökunnasta oli osallistunut OPS-työhön. Vastaajien määrää voidaan kuitenkin pitää pienenä, koska edellistä OPS-kierrosta koskevaan vastaavaan kyselyyn vastasi huomattavasti suurempi joukko, 394 vastaajaa. Korona-pandemiasta johtunut poikkeustilanne lienee ollut tärkein syy pienempään vastaajamäärään. Suurin osa tämänkertaiseen kyselyyn vastanneista (69,3 %) kuului opetus- ja tutkimushenkilöstöön, muuhun henkilöstöön 12,5 %. Opiskelijoita oli vastaajista 5,1 %. (Taulukko 1.)

Taulukko 1. Vastaajaryhmä opetussuunnitelman suunnittelu- ja kirjoitusvaiheessa

		N	%
Vastaajaryhmä	Opetus- ja tutkimushenkilöstö	122	69,3
	Muu henkilöstö	22	12,5
	Opiskelijat	9	5,1
	Yhteensä	153	86,9
Puuttuva tieto		23	13,1
Yhteensä		176	100,0

Vastauksia saatiin kaikista tiedekunnista (Taulukko 2). Määrällisesti eniten vastaajia oli 1) humanistis-yhteiskuntatieteellisestä, 2) matemaattis-luonnontieteellisestä ja 3) kasvatustieteiden ja psykologian tiedekunnasta; vastaajamäärät noudattelevat tiedekuntien koon suhteellisia osuuksia. Erillislaitoksista vain MOVIsta ja Avoimesta yliopistosta oli useampi vastaaja kuin vain yksi. Valtaosa (69,9 %) vastaajista oli opetuksen/koulutuksen kehittämissuunnitelman jäsenenä joko tiedekunta-, laitos- tai oppiainetasolla, osa (10,8 %) jopa kaikilla näillä tasoilla (Taulukko 3 ja 4).

Taulukko 2. Vastaajan tiedekunta tai erillislaitos (syyskuussa 2019)

		N	%
Tdk tai erillislaitos	Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tdk	41	23,3
	Informaatioteknologian tdk	17	9,7
	Kasvatustieteiden ja psykologian tdk	31	17,6
	Kauppakorkeakoulu	12	6,8
	Liikuntatieteellinen tdk	26	14,8
	Matemaattis-luonnontieteellinen tdk	32	18,2
	Avoimen tiedon keskus	1	0,6
	Avoin yliopisto	6	3,4
	KYC	1	0,6
	KTL	1	0,6
	MOVI	7	4,0
	Yliopistopalvelut	1	0,6
Yhteensä		176	100,0

Taulukko 3. Kuulutko opetuksen/koulutuksen kehittämisryhmään?

		N	%
Jäsenenä opetuksen/koulutuksen kehittämisryhmässä		123	69,9
-	Jäsenenä kolmella tasolla (tdk/laitos/oppiaine)	19	10,8
-	Jäsenenä kahdella tasolla	37	21,0
-	Jäsenenä vain yhdellä tasolla	67	38,1
Ei jäsenenä opetuksen/koulutuksen kehittämisryhmässä		52	29,5
Puuttuva tieto		1	0,6
Yhteensä		176	100

Taulukko 4. Opetuksen/koulutuksen kehittämisryhmään kuulumisen hallinnon eri tasoilla

		N	%
Olen opetuksen/koulutuksen kehittämisryhmän jäsen tiedekunnassa	Kyllä	31	17,6
	En	126	71,6
	Yhteensä	157	89,2
Puuttuva tieto		19	10,8
Yhteensä		176	100,0
Olen opetuksen/koulutuksen kehittämisryhmän jäsen laitoksella/yksikössä	Kyllä	69	39,2
	En	94	53,4
	Yhteensä	163	92,6
Puuttuva tieto		13	7,4
Yhteensä		176	100,0
Olen opetuksen/koulutuksen kehittämisryhmän jäsen oppiaineessa/oppiaineryhmässä	Kyllä	94	53,4
	En	67	38,1
	Yhteensä	161	91,5
Puuttuva tieto		15	8,5
Yhteensä		176	100,0

Vastaajat olivat varsin kokeneita opettajia. Yli 60 % vastaajista ilmoitti opettaneensa yliopistossa 10 vuotta tai enemmän (Taulukko 5). Hieman yli 13 prosentilla vastaajista ei ollut lainkaan opetuskokemusta. Taulukossa 6 on esitetty vastaajien jakautuminen opetustehtävien määrän mukaisesti. Tämänkin perusteella kyselyyn vastasivat erityisesti ne, joilla oli paljon opetusta. Vastaajista hieman yli 45 prosentilla oli työsuunnitelmassaan yli 200 tuntia opetusta. Opetussuunnitelmatyöhön lv. 2019-2020 oli 41 % vastaajista varattu tunteja enintään 10 tuntia ja 31% vastaajista 11-60 tuntia (Taulukko 7).

Taulukko 5. Opetusvuosien määrä yliopistossa

		N	%
Opetusvuosien määrä	Alle 1 vuosi	6	3,4
	1-2 vuotta	8	4,5
	3-9 vuotta	30	17,0
	10 tai enemmän	107	60,8
	Ei opetuskokemusta	23	13,1
	Yhteensä	174	98,9
Puuttuva tieto		2	1,1
Yhteensä		176	100,0

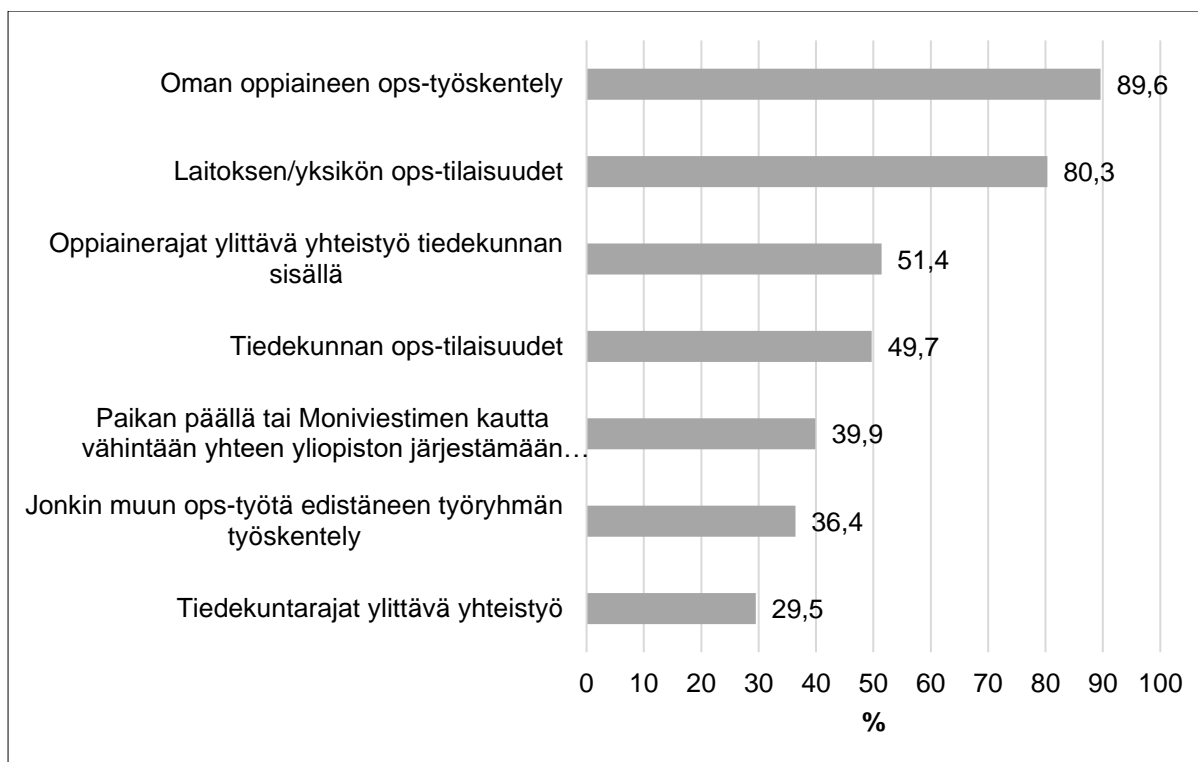
Taulukko 6. Opetustehtäviin varattu tuntimäärä työsuunnitelmassa lv. 2019-2020

		N	%
Varattu aika	0-60	20	11,4
	61-200	41	23,3
	yli 200	80	45,5
	Ei koske minua	32	18,2
	Yhteensä	173	98,3
Puuttuva tieto		3	1,7
Yhteensä		176	100,0

Taulukko 7. OPS-työhön varattu tuntimäärä työsuunnitelmassa lv. 2019-2020

		N	%
Varattu aika	0-10	72	40,9
	11-60	55	31,3
	61 tai enemmän	14	8,0
	Ei koske minua	30	17,0
	Yhteensä	171	97,2
Puuttuva tieto		5	2,8
Yhteensä		176	100,0

Kuviossa 1 esitetään, millä tavoin vastaajat olivat osallistuneet opetussuunnitelmatyöhön. Vastaajista suurin osa osallistui oman oppiaineen ops-työskentelyyn (lähes 90%) sekä laitoksen/yksikön ops-tilaisuuksiin (80%). Noin puolet vastaajista osallistui myös oppiainerajat ylittävään yhteistyöhön tiedekunnan sisällä (51%) ja tiedekunnan ops-tilaisuuksiin (50%). Tiedekuntarajat ylittävä yhteistyö oli harvinaisempaa: noin 30% vastaajista osallistui tällaiseen yhteistyöhön. (Vastaajat saivat valita useampia eri vaihtoehtoja.)

Kuvio 1. Opetussuunnitelmatyöhön osallistumisen tavat (n = 173)

3.2 Opetussuunnitelmatyön organisointi

Opetussuunnitelmatyö oli vastaajien mielestä organisoitu parhaiten oppiainetasolla, heikommin laitos- ja tiedekuntatasolla (keskiarvot 3.86 / 3.46 / 3.36, asteikolla 1-5; Taulukko 8). OPS-työn organisoinnissa hallinnon eri tasoilla oli tilastollisesti merkitseviä eroja tiedekuntien välillä (Taulukko 8). Tiedekuntatasoinen organisointi humanistis-yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa koettiin heikommaksi (keskiarvo 2.54) kuin muissa tiedekunnissa, pois lukien informaatioteknologian tiedekunta.

Vastaajia pyydettiin myös arvioimaan OPS-työn organisointia omassa yksikössään (oppiaine, laitos tai tiedekunta). Yksikkökohtaista opetussuunnitelmatyön organisointia oppiaineessa, laitoksella tai tiedekunnassa arvioivat väittämät (ks. Liite 3) ryhmittivät faktorianalysissä kahdelle faktorille, jotka nimettiin seuraavasti: **OPS-työn toimintatapojen selkeys** ja **OPS-työhön valmistautuminen**. Faktorien pohjalta muodostettiin vastaavat summamuuttujat.

OPS-työn toimintatapojen selkeys -summamuuttuja koostuu seuraavista kolmesta väittämästä:

- Vastuunjako OPS-työstä oli selkeä yksikössäni.
- OPS-työstä tiedotettiin hyvin yksikössäni.
- Yksikköni varasi OPS-työhön riittävästi aikaa.

OPS-työhön valmistautuminen -summamuuttuja koostuu neljästä väittämästä:

- OPS-työn kuluessa tutkimme valmistuneiden työllistymistä koskevia selvityksiä.
- Työelämän edustajia kutsuttiin mukaan ops-työhön.
- Keskustelimme OPS-työn alussa, minkälaiseen OPS-malliin pyrimme (esim. tieteenalapohjainen ops, ongelmalähtöinen ops, ilmiölähtöinen ops).
- Yliopiston OPS-linjaukset vaikuttivat vahvasti OPS-työhömmö.

OPS-työn toimintatapojen selkeys -summamuuttajan keskiarvo koko aineistossa oli 3,66 ja OPS-työhön valmistautuminen –summamuuttajan keskiarvo oli 3,27 (Taulukko 9). Keskiarvoja laskettaessa vaihtoehto 6, ”En osaa sanoa/Ei koske minua”, jätettiin pois. Sama koskee jatkossa kaikkia muitakin keskiarvotarkasteluja.

Taulukko 8. OPS-työn organisointi hallinnon eri tasoilla

Väittäjä	TDK	N	M	SD	Parivertailu
Ops-työ oli organisoitu hyvin tiedekunnassani. $\chi^2(5) = 16.017$ $p < .05$	1 Humanistis-yhteisk.	35	2.54	1.38	1<3,4,5,6
	2 Informaatioteknologian	16	3.19	1.56	
	3 Kasvatustiet. & psyk.	24	3.63	0.88	
	4 Kauppakorkeakoulu	11	3.55	1.21	
	5 Liikuntatieteellinen	25	3.48	1.05	
	6 Mat.-luonnontieteell.	26	3.77	1.24	
	Koko data	148	3.36	1.29	
Ops-työ oli organisoitu hyvin laitoksellani tai vastaavalla tasolla. $\chi^2(5) = 9.495$ $p > .05$ (ns)	1 Humanistis-yhteisk.	39	2.90	1.31	-
	2 Informaatioteknologian	12	3.33	1.30	-
	3 Kasvatustiet. & psyk.	28	3.54	1.20	-
	4 Kauppakorkeakoulu	8	3.38	1.30	-
	5 Liikuntatieteellinen	23	3.78	1.00	-
	6 Mat.-luonnontieteell.	30	3.67	1.35	-
	Koko data	157	3.46	1.25	
Ops-työ oli organisoitu hyvin oppiaineessani. $\chi^2(5) = 6.971$ $p > .05$ (ns)	1 Humanistis-yhteisk.	37	4.14	1.21	-
	2 Informaatioteknologian	15	3.73	1.34	-
	3 Kasvatustiet. & psyk.	29	3.72	1.10	-
	4 Kauppakorkeakoulu	11	3.45	1.29	-
	5 Liikuntatieteellinen	25	4.16	0.99	-
	6 Mat.-luonnontieteell.	29	3.6	1.29	-
	Koko data	162	3.86	1.18	

HUOM. Parivertailu osoittaa tiedekuntien välisen tilastollisesti merkitsevän eron $p < .05$. Vastausasteikko 1-5: 1 = Täysin eri mieltä; 2 = Jokseenkin eri mieltä; 3 = Ei eri eikä samaa mieltä; 4 = Jokseenkin samaa mieltä; 5 = Täysin samaa mieltä

Taulukko 9. Yksikkökohtainen opetussuunnitelmatyön organisointi -kysymyskokonaisuuden summamuuttajat ja niiden kuvailevat tunnusluvut

Summamuuttaja		OPS-työn toimintatapojen selkeys (3 väittämää)	OPS-työhön valmistautuminen (4 väittämää)
N	Vastaaja-määrä	161	118
	Puuttuva tieto	15	58
Cronbachin alfa		0.76	0.78
Keskiarvo		3.66	3.27
Mediaani		4.00	3.25
Keskihajonta		1.05	0.97

HUOM. Vastausasteikko 1-5: 1 = Täysin eri mieltä; 2 = Jokseenkin eri mieltä; 3 = Ei eri eikä samaa mieltä; 4 = Jokseenkin samaa mieltä; 5 = Täysin samaa mieltä

OPS-työn toimintatapojen selkeys –summamuuttujan keskiarvo oli korkein kauppakorkeakoulussa (3,76) ja matalin informaatiotieteiden tiedekunnassa (3,56) (Taulukko 10). Parivertailussa tiedekuntien väliset erot eivät olleet tilastollisesti merkitseviä.

Taulukko 10. OPS-työn toimintatapojen selkeys -summamuuttujan keskiarvot eri tiedekunnissa

Tiedekunta	<i>n</i>	<i>M (sd)</i>	<i>Min.</i>	<i>Max.</i>	<i>Parivertailu</i>
1 Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	38	3.63 (1.14)	1.00	5.00	-
2 Informaatioteknologian tiedekunta	16	3.56 (0.97)	2.00	5.00	-
3 Kasvatustieteiden ja psykologian tiedekunta	26	3.72 (0.93)	1.00	5.00	-
4 Kauppakorkeakoulu	11	3.76 (1.12)	2.00	5.00	-
5 Liikuntatieteellinen tiedekunta	24	3.63 (0.99)	1.00	5.00	-
6 Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta	29	3.68 (1.18)	1.00	5.00	-

HUOM. $\chi^2(5) = 0.825$, $p > .05$; Vastausasteikko 1-5: 1 = Täysin eri mieltä; 5 = Täysin samaa mieltä

OPS-työhön valmistautumisessa oli tilastollisesti merkitseviä eroja tiedekuntien välillä (Taulukko 11). Parivertailu osoitti, että kauppakorkeakoulun keskiarvo, joka oli korkein, poikkesi tilastollisesti merkitsevästi matemaattis-luonnontieteellisen ja informaatioteknologian tiedekuntien keskiarvoista. Kasvatustieteiden ja psykologian tiedekunnan keskiarvo puolestaan oli matalin ja se poikkesi tilastollisesti merkitsevästi kauppakorkeakoulun, liikuntatieteellisen ja humanistis-yhteiskuntatieteellisen tiedekuntien keskiarvoista.

Taulukko 11. OPS-työhön valmistautuminen -summamuuttujan keskiarvot eri tiedekunnissa

Tiedekunta	<i>n</i>	<i>M (sd)</i>	<i>Min.</i>	<i>Max.</i>	<i>Parivertailu</i>
1 Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tdk	28	3.50 (0.92)	1.25	4.75	1>3
2 Informaatioteknologian tiedekunta	9	3.03 (0.96)	2.00	4.25	2<4
3 Kasvatustieteiden ja psykologian tdk	21	2.93 (0.70)	1.50	4.25	3<4,5
4 Kauppakorkeakoulu	8	4.03 (0.54)	3.25	4.75	4>6
5 Liikuntatieteellinen tiedekunta	21	3.62 (0.83)	2.00	4.75	-
6 Matemaattis-luonnontieteellinen tdk	24	3.08 (1.15)	1.25	5.00	-

HUOM. $\chi^2(5) = 14.603$, $p < .05$; Parivertailu osoittaa, minkä tiedekuntien välillä ero on tilastollisesti merkitsevä $p < .05$; Vastausasteikko 1-5: 1 = Täysin eri mieltä; 5 = Täysin samaa mieltä

Yksikkökohtaiseen OPS-työn organisointiin liittyvässä kysymyksessä oli joitakin yksittäisiä väittämiä, jotka eivät faktorianalyysissä latautuneet riittävän vahvasti kummallekaan edellä kuvatulle faktorille. Taulukossa 12 esitetään summamuuttujien ulkopuolelle jääneiden kolmen yksittäisen väittämän keskiarvot tiedekunnittain ja koko aineistossa.

Opiskelijoiden rohkaiseminen osallistumaan ops-työhön oli ilmeisen onnistunutta humanistis-yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa ja kauppakorkeakoulussa, sillä väittämän ”Opiskelijoita rohkaistiin osallistumaan OPS-työhön” korkeimmat keskiarvot olivat näissä tiedekunnissa. Humanistis-yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnan keskiarvo oli 4,65 ja kauppakorkeakoulun 4,64. Informaatioteknologian tiedekunnan keskiarvo oli puolestaan matalin (3,50). Humanistis-yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan keskiarvo erosi myös tilastollisesti merkitsevästi informaatioteknologian, kasvatustieteiden ja psykologian, liikuntatieteellisen sekä matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan keskiarvoista. Lisäksi

kauppakorkeakoulun keskiarvo erosi tilastollisesti merkitsevästi informaatioteknologian ja kasvatus-tieteiden ja psykologian tiedekunnan keskiarvoista.

Taulukko 12. Yksikkökohtaiseen OPS-työn organisointiin liittyvien summamuuttujien ulkopuolelle jääneiden kolmen muuttujan keskiarvot eri tiedekunnissa ja koko aineistossa

Väittäjä	TDK	N	M	SD	Parivertailu
Opiskelijoita rohkais- tiin osallistumaan OPS- työhön. $\chi^2(5) = 22.893$ $p < .05$	1 Humanistis-yhteisk.	37	4.65	0.59	1>2,3,5,6
	2 Informaatioteknologian	14	3.50	1.16	
	3 Kasvatustiet. & psyk.	24	3.88	0.99	3<4
	4 Kauppakorkeakoulu	11	4.64	0.51	4>2
	5 Liikuntatieteellinen	25	4.08	0.86	
	6 Mat.-luonnontieteell.	28	3.89	1.29	
	Koko data	153	4.01	1.14	
OPS-työssä hyödynnet- tiin opiskelijoilta kerät- tävää palautetietoa (esim. kurssi- ja kandi- palautetta). $\chi^2(5) = 12.020$ $p < .05$	1 Humanistis-yhteisk.	38	4.34	0.91	1>3
	2 Informaatioteknologian	12	3.83	1.34	
	3 Kasvatustiet. & psyk.	22	3.64	1.00	3<4
	4 Kauppakorkeakoulu	11	4.45	0.93	
	5 Liikuntatieteellinen	23	4.17	0.89	
	6 Mat.-luonnontieteell.	29	3.72	1.36	
	Koko data	149	3.99	1.13	
Keskustelimme yliopis- ton opetussuunnitel- malinjauksista 2020- 2023. $\chi^2(5) = 12.064$ $p < .05$	1 Humanistis-yhteisk.	36	4.53	0.91	1>3,6
	2 Informaatioteknologian	15	4.13	0.92	
	3 Kasvatustiet. & psyk.	28	3.96	1.23	
	4 Kauppakorkeakoulu	11	4.73	0.47	4>6
	5 Liikuntatieteellinen	25	4.32	1.03	
	6 Mat.-luonnontieteell.	31	3.81	1.28	
	Koko data	161	4.17	1.08	

Väittämän ”Opetussuunnitelmatyössä hyödynnettiin opiskelijoilta kerättävää palautetietoa” keskiarvon perusteella opiskelijapalautetta oli käytetty OPS-työssä eniten kauppakorkeakoulussa (keskiarvo 4,45) ja humanistis-yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa (4,34) ja vähiten kasvatustieteiden ja psykologian tiedekunnassa (3,64). Kasvatustieteiden ja psykologian tiedekunnan keskiarvo erosi myös tilastollisesti merkitsevästi kauppakorkeakoulun ja humanistis-yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan keskiarvoista.

Väittämissä ”Keskustelimme yliopiston opetussuunnitelmalinjauksista 2020-2023” korkein keskiarvo oli kauppakorkeakoulussa (4,73) ja toiseksi korkein humanistis-yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa (4,53), kun taas alhaisimmat keskiarvot matemaattis-luonnontieteellisessä (3,81) ja kasvatustieteiden ja psykologian tiedekunnassa (3,96). Parivertailussa kauppakorkeakoulun keskiarvo erosi tilastollisesti merkitsevästi matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan keskiarvosta. Lisäksi humanistis-yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan keskiarvo erosi tilastollisesti merkitsevästi sekä matemaattis-luonnontieteellisen että kasvatustieteiden ja psykologian tiedekunnan keskiarvoista.

3.3 Opetussuunnitelmatyö yksilötasolla

OPS-kyselyn kysymyskokonaisuudesta, jossa arvioitiin opetussuunnitelmatyötä yksilötasolla (Liite 3), muodostettiin faktorianalyysin pohjalta kolme summamuuttujaa: *”Oma vaikuttaminen OPS-työssä”*, *”Huoli OPS-työn vaikutuksesta opetukseen”* ja *”OPS-työn henkilökohtainen merkitys”*.

Oma vaikuttaminen OPS-työssä –summamuuttuja koostui seitsemästä väittämästä:

- Uusi opetussuunnitelma johtaa toimintatapojen muutokseen (esim. yhteistyö toisten opettajien kanssa, teknologian hyödyntämistä) omassa opetuksessani.
- Sain oman ääneni kuuluviin OPS-työssä.
- Koen, että minulla oli tärkeä rooli OPS-työssä.
- Uuden opetussuunnitelman aiheuttamat toimintatapojen muutokset ovat minulle mieluisia.
- Uusi opetussuunnitelma edistää niitä koulutuksellisia tavoitteita, joita pidän tärkeänä.
- Opetussuunnitelmassa on sisältöjä, jotka ovat omaa asiantuntija-alueeni.
- Oma roolini OPS-työssä oli selkeä.

Huoli OPS-työn vaikutuksesta opetukseen -summamuuttuja koostui kahdesta väittämästä:

- Olen ollut huolissani uuden opetussuunnitelman vaikutuksesta opetuksen sisältöihin.
- Olen ollut huolissani uuden opetussuunnitelman vaikutuksesta opetusmenetelmiin.

OPS-työn henkilökohtainen merkitys -summamuuttuja koostui seuraavista väittämistä:

- Koen OPS-työn tärkeäksi työurani kannalta.
- OPS-työ on ollut minulle henkilökohtaisesti kiinnostava osa työtäni.

Näiden opetussuunnitelmatyötä yksilötasolla arvioivien summamuuttujien keskiarvot ja kuvailevat tunnusluvut on esitetty taulukossa 13. Vastaajat kokivat positiivisesti oman roolinsa ja vaikuttamisensa OPS-työssä. *Oma vaikuttaminen OPS-työssä* -summamuuttujan keskiarvo koko aineistossa oli 3,86. *Huoli OPS-työn vaikutuksesta opetukseen* arvioitiin vähäiseksi (keskiarvo 2,44). OPS-työllä koettiin olevan myös henkilökohtaista merkitystä: summamuuttujan keskiarvo koko aineistossa oli 3,43.

Taulukko 13. Opetussuunnitelmatyö yksilötasolla -kysymyskokonaisuuden summamuuttujat ja niiden kuvailevat tunnusluvut

Summamuuttuja		Oma vaikuttaminen OPS-työssä (7 väittämää)	Huoli OPS-työn vaikutuksesta opetukseen (2 väittämää)	OPS-työn henkilökohtainen merkitys (2 väittämää)
N	Vastaajamäärä	121	158	165
	Puuttuva tieto	55	18	11
Cronbachin alfa		0.87	0.87	0.71
Keskiarvo		3.86	2.44	3.43
Mediaani		4.00	2.00	3.50
Keskihajonta		0.82	1.23	1.11

HUOM. Vastausasteikko 1-5: 1 = Täysin eri mieltä; 5 = Täysin samaa mieltä

Tiedekuntien väliset keskiarvovertailut yksilötason opetussuunnitelmatyön summamuuttujista on esitetty taulukoissa 14, 15 ja 16. Näiden kolmen summamuuttujien keskiarvoissa ei havaittu tiedekunta-kohtaisia eroja.

Taulukko 14. Oma vaikuttaminen OPS-työssä -summamuuttujan keskiarvot eri tiedekunnissa

Tiedekunta	<i>n</i>	<i>M (sd)</i>	<i>Min.</i>	<i>Max.</i>	<i>Parivertailu</i>
1 Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tdk	26	3.81 (0.83)	2.29	4.86	-
2 Informaatioteknologian tiedekunta	12	4.01 (0.86)	2.14	4.86	-
3 Kasvatustieteiden ja psykologian tdk	20	3.89 (0.65)	2.86	5.00	-
4 Kauppakorkeakoulu	8	4.09 (0.64)	3.14	4.86	-
5 Liikuntatieteellinen tiedekunta	21	3.91 (0.74)	2.14	4.86	-
6 Matemaattis-luonnontieteellinen tdk	21	3.52 (1.03)	2.00	5.00	-

HUOM. $\chi^2(5) = 3.379$, $p > .05$ (ns); Vastausasteikko 1-5: 1 = Täysin eri mieltä; 5 = Täysin samaa mieltä

Taulukko 15. Huoli OPS-työn vaikutuksesta opetukseen -summamuuttujan keskiarvot eri tiedekunnissa

Tiedekunta	<i>n</i>	<i>M (sd)</i>	<i>Min.</i>	<i>Max.</i>	<i>Parivertailu</i>
1 Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tdk	34	2.57 (1.35)	1.00	5.00	-
2 Informaatioteknologian tiedekunta	16	2.75 (1.26)	1.00	5.00	-
3 Kasvatustieteiden ja psykologian tdk	26	2.19 (1.29)	1.00	5.00	-
4 Kauppakorkeakoulu	10	2.55 (1.19)	1.00	4.00	-
5 Liikuntatieteellinen tiedekunta	25	2.32 (1.16)	1.00	5.00	-
6 Matemaattis-luonnontieteellinen tdk	31	2.58 (1.20)	1.00	5.00	-

HUOM. $\chi^2(5) = 3.907$, $p > .05$ (ns); Vastausasteikko 1-5: 1 = Täysin eri mieltä; 5 = Täysin samaa mieltä

Taulukko 16. OPS-työn henkilökohtainen merkitys -summamuuttujan keskiarvot eri tiedekunnissa

Tiedekunta	<i>n</i>	<i>M (sd)</i>	<i>Min.</i>	<i>Max.</i>	<i>Parivertailu</i>
1 Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tdk	40	3.00 (1.26)	1.00	5.00	-
2 Informaatioteknologian tiedekunta	17	3.41 (0.71)	2.00	4.50	-
3 Kasvatustieteiden ja psykologian tdk	28	3.36 (1.22)	1.50	5.00	-
4 Kauppakorkeakoulu	11	3.86 (0.74)	3.00	5.00	-
5 Liikuntatieteellinen tiedekunta	25	3.70 (1.02)	1.50	5.00	-
6 Matemaattis-luonnontieteellinen tdk	29	3.40 (1.11)	1.00	5.00	-

HUOM. $\chi^2(5) = 7.972$, $p > .05$ (ns); Vastausasteikko 1-5: 1 = Täysin eri mieltä; 5 = Täysin samaa mieltä

Edellä kuvattujen summamuuttujan ulkopuolelle jääneiden yksittäisten väittämien keskiarvot on esitetty taulukossa 17. OPS-prosessia ei yksilötasolla koettu ongelmalliseksi oman opetuksen määrän (keskiarvo 2,61) tai oman työsuunnitelman suhteen (2,26). Uusi opetussuunnitelma näyttäytyy myös olevan linjassa niiden koulutuksellisten tavoitteiden kanssa, joita vastaajat pitävät itse tärkeinä (keskiarvo 3,72).

Taulukko 17. Opetussuunnitelmatyötä yksilötasolla arvioivien summamuuttujien ulkopuolelle jääneiden kolmen väittämän kuvailevat tunnusluvut koko aineistossa.

Väittäjä		Olen ollut huolissani uuden OPSin vaikutuksesta oman opetukseni määrään.	Keskustelu opetussuunnitelmasta nivoutui keskusteluun omasta työsuunnitelmasta.	Uusi opetussuunnitelma edistää niitä koulutuksellisia tavoitteita, joita pidän tärkeänä.
N	Vastaajamäärä	141	146	155
	Puuttuva tieto	35	30	21
Keskiarvo		2.61	2.26	3.72
Mediaani		2.00	2.00	4.00
Keskihajonta		1.36	1.15	1.07

HUOM. Vastausasteikko 1-5: 1 = Täysin eri mieltä; 5 = Täysin samaa mieltä

Kyselylomakkeessa kysyttiin avoimena kysymyksenä: ”Miten uusi OPS poikkeaa aikaisemmasta? Kirjaa kolme merkittävintä muutosta.” Kysymykseen kirjoitti kommentteja 90 vastaajaa. Vastaukset analysoitiin hyödyntäen yliopiston opetussuunnitelmalinjauksia. Vastaukset on luokiteltu teemoittain taulukossa 18. Yksikkökohtaiset opetussuunnitelmien muutosten aihealueet vastasivat pitkälti yliopiston linjauksia, sillä hieman yli puolet (51 %) kommentteista liittyivät suoraan linjausten sisältöihin. Opintojen laajuuteen ja kuormittavuuteen liittyviä muutoksia kuvattiin eniten, myös osaamisperustaisuus ja opintojen joustavuus ja valinnaisuus toistuivat kuvailuissa. Lähes puolet (49 %) kommentteista ei liittynyt suoraan linjauksiin, vaan muihin opetussuunnitelman sisältöihin liittyviin kommentteihin ja yleisiin kommentteihin esim. muutoksiin opetussuunnitelmien selkeydessä, johdonmukaisuudessa ja yhtenäisyydessä. Aineistoesimerkkejä teemoittain on kuvattu taulukossa 19.

Taulukko 18. Luokitellut vastaukset kysymykseen: ”Miten uusi OPS poikkeaa aikaisemmasta? Kirjaa kolme merkittävintä muutosta.”

Vastausten teemat	N
Yliopiston OPS-linjauksiin liittyvät maininnat	118
1. Opintojen laajuus, kuormittavuus	37
2. Osaamisperustaisuus	33
3. Joustavat opintopolut, valinnaisuus ja modulaarisuus	24
4. Kansainvälisyys	9
5. Monitieteisyys	7
6. Opiskelu- ja työelämätaidot	7
7. Eettinen osaaminen	1
Muut maininnat	112
Opsien sisältöihin liittyvät kommentit - esim. yksikön tutkimuksen vahvempi huomioiminen ops:ssa, uudemman tiedon huomioiminen, opintojaksojen ja -kokonaisuuksien rakenteisiin liittyvät kommentit)	73
Yleiset kommentit - esim. opsin selkeys, johdonmukaisuus, yhtenäisyys; yleinen maininta opsin linkittymisestä yliopiston linjauksiin; vertailu edelliseen opsiin; tietojärjestelmiin liittyvät kommentit)	39
Yhteensä	230

Taulukko 19. Vastausesimerkkejä teemoittain avoimeen kysymykseen ”Miten uusi OPS poikkeaa aikaisemmasta? Kirjaa kolme merkittävintä muutosta.”

Aihealue	Esimerkki aineistosta
Osaamis-perustaisuus	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mietitty OPS suhteessa JYU Identityyn (id9)</i> • <i>Teemakohtaisten oppimistavoitteiden johdonmukainen ja progressiivinen eteneminen perusopinnoista syventäviin (id30)</i> • <i>Osaamisperustaisuus näkyy vahvana (id47)</i> • <i>Arviointitavat monipuolistuvat (id80)</i> • <i>There is less repetition of particular types of skills, so more strategic application of learning outcomes (id87)</i>
Opintojen laajuus ja kuormittavuus (sisältää myös teknologian hyödyntämisen opetuksessa) sekä joustavat opintopolut, valinnaisuus ja modulaarisuus	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Vaihtoehtoiset suoritustavat tulevat näkyviksi (id80)</i> • <i>Enemmän verkkokursseja (id109)</i> • <i>Gradun op määrän pieneneminen (id97)</i> • <i>Opintopisteiden määrät kursseilla muuttuivat (id135)</i> • <i>Hyvinvointia, valinnaisuutta ja monipuolisuutta lisättiin (id152)</i> • <i>Oppiaineeseemme tuli syventäviin kursseihin valinnaisuutta [...] yksilöllisempi suunnittelu ja osaamisen kartuttaminen onnistuu paremmin (id33)</i> • <i>Opintojen pullonkauloihin kiinnitettiin huomiota (id67)</i> • <i>The new curriculum is more "specialization driven", where students can direct their own learning towards specific aspects of the field which may influence employability (id85)</i> • <i>Lisää mahdollisuuksia oman opintopolun toteuttamiseen (id122)</i> • <i>Lukuisien moduulien luominen toi vaihtoehtoisuutta opiskelijalle (id131)</i>
Kansainvälisyys	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Yrityksen taloustieteen kandiohjelman kieliuudistus (joka lähti liikkeelle opiskelijoiden kautta) (id5)</i> • <i>Ohjaukseen ja kansainvälistymisen valmiuksiin kiinnitetään aikaisempaa enemmän huomiota (id57)</i> • <i>Antaa aidosti mahdollisuuden kansainväliseen vaihtoon opintojen aikana (id122)</i>
Monitieteisyys	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Yhteistyö eri oppiaineiden välillä (laitoksen sisällä) lisääntynyt (id12)</i> • <i>Tarjonta sopii paremmin useamman oppiaineen opiskelijoille (id40)</i> • <i>Tdk:n yhteisissä opinnoissa näkyy monitieteisyys (id45)</i> • <i>Tieteidenvälisyyttä haluttiin saada lisää ja sitä saatiin (id152)</i>
Opiskelu- ja työelämätaidot	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Työelämälähtöisyyttä hieman lisätty (id52)</i> • <i>Työelämän vaatimukset huomioitu aikaisempaa paremmin (id57)</i> • <i>Yleiset työelämätaidot korostuvat (id131)</i> • <i>Opetettavat teemat ns. nykyaikaistettuja (työelämävastaavia) (id153)</i>
Muut, opsien sisältöihin liittyvät kommentit	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Laitoksen omien tutkimussuuntausten entistä vahvempi heijastuminen opettaviin sisältöihin (id4)</i> • <i>Tutkimusperustaisuuden korostuminen (id137)</i> • <i>Siirryttiin pois vahvuusalueajattelusta ja palattiin perinteisiin oppiaineisiin (id35)</i> • <i>Menetelmäopetuksen vahvistaminen (id98)</i> • <i>On tavoiteltu suurempia kokonaisuuksia pirstaleisuuden tilalle (id108); Selkeämpi rakenne (id120)</i> • <i>Enemmän käytäntöä (id164)</i>
Muut, yleiset kommentit	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Hieman tehokkaampi opetusresurssin käyttö (id7)</i> • <i>Kuten olemme niin monesti nähneet viime syksystä lähtien, Sisu hankaloitti prosessia. Nyt Sisu, tietojärjestelmä, näyttää ohjaavan jopa opetussuunnitelmatyötä. Erittäin surullista. (id54)</i> • <i>The new curriculum really challenges teaching and research staff, there may be problems with resourcing and I expect research productivity to decrease over the next few years given the additional strain on our staff (id85)</i> • <i>Yliopistotason periaatteiden selvempi soveltaminen (id145)</i> • <i>Hyvin vähän, olimme muokanneet opsia jo aiemmalla kierroksella paljon (id170)</i>

3.4 OPS-työn tuki yliopistotasolla

OPS-työn tukea yliopistotasolla tarkasteltiin 12 väittämän kokonaisuutena (Liite 1), joka faktorianalyyssissa ryhmittyi kahdelle faktorille (Liite 3). Neljä väittämää ei latautunut riittävästi kummallekaan faktorille. Faktorien pohjalta muodostettiin summamuuttujat, jotka nimettiin seuraavasti: **Yliopistotasoinen tuen hyödyllisyys** ja **Yliopistotasoinen tuen riittävyys ja linjausten selkeys**.

Yliopistotasoinen tuen hyödyllisyys -summamuuttuja koostui viidestä väittämästä:

- Yliopiston verkossa olevat OPS-työn tukimateriaalit olivat hyödyllisiä.
- OPS-kummien vierailut olivat hyödyllisiä.
- OPS-seminaarit auttoivat suunnittelutyössä.
- Yliopisto johti OPS-työtä hyvin.
- Yliopiston OPS-linjaukset tulivat oikea-aikaisesti (rehtorin päätös 16.1.2019).

Yliopistotasoinen tuen riittävyys ja linjausten selkeys -summamuuttuja koostui kolmesta väittämästä:

- Yliopisto tarjosi riittävästi tukea OPS-työhön.
- Yliopisto tarjosi riittävästi tukea temaattisten moduulien suunnitteluun.
- Yliopiston OPS-linjaukset olivat selkeät.

Yliopistotason tukea koskevien kysymysten kohdalla suuri määrä vastaajia ilmaisi, ettei osaa ottaa kantaa väitteisiin. Summamuuttujien keskiarvot ja tunnusluvut on esitetty taulukossa 20. Ne osoittavat, että opetussuunnitelmatyön tuki yliopistotasolla koettiin keskimäärin melko hyödylliseksi (keskiarvo 3,13), yliopistotasoinen tuki melko riittävänä ja OPS-linjaukset melko selkeinä (keskiarvo 3,20).

Taulukko 20. Yliopistotasoinen tuen hyödyllisyys sekä tuen riittävyys ja linjausten selkeys -summamuuttujien tunnusluvut

Summamuuttuja		Yliopistotasoinen tuen hyödyllisyys (5 väittämää)	Yliopistotasoinen tuen riittävyys ja linjausten selkeys (3 väittämää)
N	Vastaajamäärä	87	117
	Puuttuva tieto	89	59
Cronbachin alfa		0.86	0.77
Keskiarvo		3.13	3.20
Mediaani		3.20	3.33
Keskiahajonta		0.93	0.93

HUOM. Vastausasteikko 1-5: 1 = Täysin eri mieltä; 5 = Täysin samaa mieltä

Tiedekuntien keskiarvovertailut *Yliopistotasoinen tuen hyödyllisyydestä* on esitetty taulukossa 21. Kasvatustieteiden ja psykologian tiedekunnan sekä informaatioteknologian tiedekunnan keskiarvot ovat korkeimmat yliopistotasoinen OPS-työn tuen hyödyllisyyden arvioinnissa, kun taas humanistis-yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan keskiarvo on matalin. Tiedekuntien keskiarvoissa ei kuitenkaan havaittu tilastollisesti merkitseviä eroja. Taulukossa 22 on puolestaan esitetty *Yliopistotasoinen tuen riittävyys ja linjausten selkeys* –summamuuttujan keskiarvot eri tiedekunnissa; tilastollisesti merkitseviä eroja ei löytynyt.

Taulukko 21. Yliopistotasaisen tuen hyödyllisyys -summamuuttujan keskiarvot eri tiedekunnissa

Tiedekunta	<i>n</i>	<i>M (sd)</i>	<i>Min.</i>	<i>Max.</i>	<i>Parivertailu</i>
1 Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tdk	23	2.71 (0.85)	1.20	4.20	-
2 Informaatioteknologian tiedekunta	6	3.50 (0.92)	2.40	4.60	-
3 Kasvatustieteiden ja psykologian tdk	15	3.52 (0.84)	1.80	4.80	-
4 Kauppakorkeakoulu	6	3.07 (0.94)	2.00	4.20	-
5 Liikuntatieteellinen tiedekunta	12	3.15 (0.68)	1.80	4.20	-
6 Matemaattis-luonnontieteellinen tdk	17	3.20 (1.21)	1.00	4.80	-

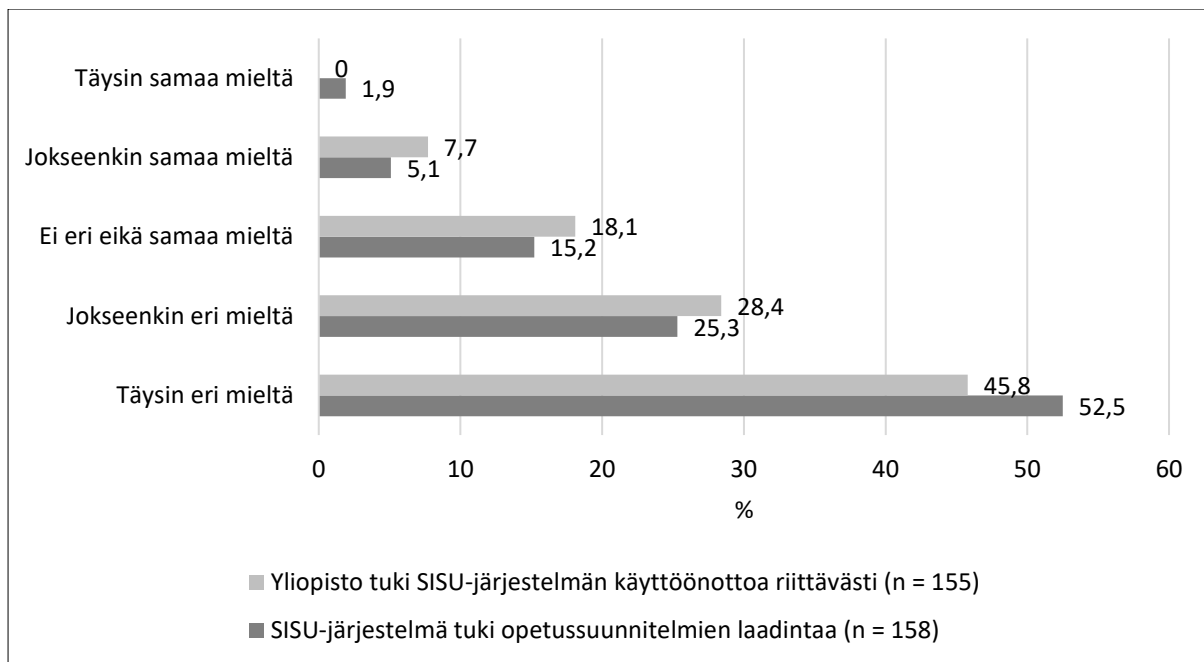
HUOM. $\chi^2(5) = 7.764$, $p > .05$ (ns); Vastausasteikko 1-5: 1 = Täysin eri mieltä; 5 = Täysin samaa mieltä

Taulukko 22. Yliopistotasaisen tuen riittävyys ja linjausten selkeys -summamuuttujan keskiarvot eri tiedekunnissa

Tiedekunta	<i>n</i>	<i>M (sd)</i>	<i>Min.</i>	<i>Max.</i>	<i>Parivertailu</i>
1 Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tdk	27	3.01 (1.01)	1.33	5.00	-
2 Informaatioteknologian tiedekunta	10	3.23 (0.80)	1.67	4.33	-
3 Kasvatustieteiden ja psykologian tdk	22	3.32 (0.96)	1.67	4.67	-
4 Kauppakorkeakoulu	9	2.96 (1.11)	1.00	4.33	-
5 Liikuntatieteellinen tiedekunta	18	3.22 (0.66)	1.67	4.33	-
6 Matemaattis-luonnontieteellinen tdk	19	3.23 (1.08)	1.00	4.67	-

HUOM. $\chi^2(5) = 1.834$, $p > .05$ (ns); Vastausasteikko 1-5: 1 = Täysin eri mieltä; 5 = Täysin samaa mieltä

Summamuuttujien ulkopuolelle jäi kaksi väittämää SISU-järjestelmästä: ”SISU-järjestelmä tuki opetus-suunnitelman laadintaa” ja ”Yliopisto tuki SISU-järjestelmän käyttöönottoa riittävästi”. Kuviossa 2 on esitetty näiden väittämien vastausten jakaumat vastausasteikolla koko aineistossa ja taulukossa 23 puolestaan tiedekuntakohtaiset keskiarvot. SISU-järjestelmän käyttöönottoa ei vastaajien mielestä tuettu riittävästi, sillä 74 % vastaajista oli jokseenkin eri mieltä tai täysin eri mieltä yliopiston antaman tuen riittävydestä ja että SISU-järjestelmä olisi tukenut opetussuunnitelmien laadintaa (78% eri mieltä). Informaatioteknologian tiedekunnassa suhtauduttiin hieman positiivisemmin SISU-järjestelmään kuin muissa tiedekunnissa. Tiedekuntien välillä ei kuitenkaan ollut tilastollisesti merkitseviä eroja keskiarvoissa. Kyselytulos osoitti SISU-järjestelmän olleen OPS-uudistuksessa kaikkein heikomaksi koettu osa-alue. Tätä tulosta vahvistivat myös kyselyn avovastaukset.

Kuvio 2. Vastausjakaumat kahdessa väittämässä liittyen SISU-järjestelmään OPS-työssä

Taulukko 23. Tiedekuntien keskiarvot kahdessa väittämässä liittyen SISU-järjestelmään OPS-työssä

Väittämä	TDK	N	M	SD	Md	Parivertailu
SISU-järjestelmä tuki opetussuunnitelmien laadintaa. $\chi^2(5) = 4.880$ $p > .05$ (ns)	1 Humanistis-yhteisk.	37	1.78	1.18	1.00	-
	2 Informaatioteknologian	14	2.29	1.27	2.00	-
	3 Kasvatustiet. & psyk.	26	1.58	0.81	1.00	-
	4 Kauppakorkeakoulu	11	1.73	0.91	1.00	-
	5 Liikuntatieteellinen	24	1.50	0.78	1.00	-
	6 Mat.-luonnontieteell.	30	1.63	0.81	1.00	-
	Koko data	158	1.78	1.01	1.00	
Yliopisto tuki SISU-järjestelmän käyttöönottoa riittävästi. $\chi^2(5) = 5.686$ $p > .05$ (ns)	1 Humanistis-yhteisk.	38	1.79	0.94	2.00	-
	2 Informaatioteknologian	14	2.50	1.16	2.00	-
	3 Kasvatustiet. & psyk.	25	1.92	1.04	2.00	-
	4 Kauppakorkeakoulu	11	1.73	0.91	1.00	-
	5 Liikuntatieteellinen	24	1.79	0.83	2.00	-
	6 Mat.-luonnontieteell.	28	1.75	0.89	1.50	-
	Koko data	155	1.88	0.97	2.00	

Summamuuttujien ulkopuolelle jäi myös väittämä ”Yksikköni hyödynsi OPS-työssä yliopistotason tarjoamaa tukea”. Tässä väittämässä keskiarvo koko aineistossa oli 3,68 ($n = 142$; puuttuvaa tietoa = 34; $Md = 4,00$; $SD = 0,94$). Myös väittämä ” Olisimme tarvinneet tarkempia ohjeita opetussuunnitelmien rakentamiseen” jäi summamuuttujien ulkopuolelle ($n = 147$; puuttuvaa tieto = 29; $M = 3,18$; $Md = 3,00$; $SD = 1,27$). Tiedekuntien vastausten välillä ei ollut tilastollisesti merkitseviä eroja näissä väittämissä.

Vastaajilla oli myös mahdollisuus antaa avovastauksena kommentteja yliopistotasoisesta OPS-työn tuesta. Kaikkiaan 64 vastaajaa kirjoitti kommentteja, jotka lähes kaikki olivat kriittisiä. Kommentit analysoitiin temaattisesti, ja kommenttien jakaantuminen aihealueisiin on esitetty taulukossa 24. Vastaajat kommentoivat kriittisesti erityisesti OPS-työn aikataulutusta ja ohjeistusta sekä SISU-järjestelmää.

Taulukko 24. Yliopistotasoiseen OPS-työn tukeen liittyvät kommentit

Vastausten teemat	N	Esimerkki aineistosta
Aikataulutus ja ohjeistus	32	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Yliopiston tuki sinällään hyvää (linjaukset, seminaarit), mutta ne tulivat tälläkin kertaa liian myöhään. Etenkin sinällään hyvien seminaarien hyöty jäi aivan onnettomaksi, koska kaikki aiheet mitä käsiteltiin, oli meillä jouduttu työstämään ja linjaamaan jo vuosi-puoli vuotta aiemmin. Uusien avausten tarkemmat kuvaukset ja ohjeet, tärkeimpänä moduulit, tulivat aivan liian myöhään (id58)</i> • <i>Aikataulutus ei toiminut, varsinkaan syksyn 2019 osalta (id9)</i> • <i>Rehtorien linjaukset tulivat useita kuukausia myöhässä verrattuna edelliseen, ne olisi pitänyt tulla viimeistään syyskuussa eikä tammikuussa (id142)</i>
SISU-järjestelmä	31	<ul style="list-style-type: none"> • <i>SISU ohjasi tekemistä liiankin kanssa. OPS-sisältöjä piti sovittaa siihen, mitä Sisu teknisesti vaati ja mahdollisti, ja teknisiä ylläreitä tuli pitkin matkaa ...itse OPSia ei ehditty tai voitu miettiä niin tehokkaasti sisällön kannalta (id90)</i>
OPS-kummit ja OPS-seminaarit	14	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Teimme aktiivisesti yhteistyötä ops-kummin kanssa joka oli merkittävää ja yhteisöllistä kehittämistyötä tukevaa (JY- että laitostaso) (id149)</i> • <i>Ops-kummi auttoi ja kannusti :) (id107)</i> • <i>We never met curricula adviser, never even heard about them (id39)</i> • <i>Ops-seminaarit olivat kiinnostavia (id27)</i>
Johtaminen, koordinointi, vastuunjako	9	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Vastuunjako (koulutuspalvelut/tiedekunnat/laitokset/oppiaineet) oli sekava (id32)</i> • <i>This was an ill-managed top-down process, old-fashioned and not scientifically or ethically responsible (id89)</i> • <i>Tuntui, ettei yliopistotasolla ollut oikein selvää työnjakoa eikä kokonaiskuvaa. Rehtorin linjaukset olivat selkeät, mutta sen jälkeen oli aika sekavaa. (id131)</i>
Temaattiset moduulit	8	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Olin mukana kehittämässä uutta temaattista moduulia mutta siihen ei tullut mitään tukea tai ohjeistusta. Yrityksen ja erehdyksen kautta mentiin. (id42)</i> • <i>Temaattisten moduulien ohjeistus ja tarkoitus jäi hyvin epäselväksi ja ilmeisesti tulkinnat vaihtelivat kovasti eri yksiköiden välillä (id88)</i> • <i>Temaattisten moduulien idea oli liian pitkään hämärän peitossa ja [ne] ilmaantuivatkin opseihimme vasta työskentelyn loppusuoralla, vaikka ne olisivat parhaassa tapauksessa voineet olla suunnittelun lähtökohta (id154)</i>
Raportointi ja arviointi	3	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Jatkuva prosessin arviointi, väliraportointi ja itsearviointi, jotka vielä toteutettiin laajoina avokyselyinä, vei kohtuuttomasti aikaa itse OPS-työltä eikä hyödyttänyt lainkaan (id84)</i>
Muut kommentit	17	<ul style="list-style-type: none"> • <i>En tiedä, ovatko ops-työssä aktiivisemmin mukana olleet tutustuneet ja hyödyntäneet yliopiston ops-tukipalveluita, mutta itse en niistä tiennyt juuri mitään (id21)</i>
Yhteensä	114	

3.5 Yliopiston OPS-linjausten hyödyntäminen OPS-työssä

Yliopiston OPS-linjausten hyödyntäminen OPS-työssä -kysymyskokonaisuudessa (Liite 1) oli kaikkiaan kahdeksan väittämäosiota linjausten teemojen mukaisesti. Temaattisista moduuleista oli kyselyyn tehty oma osionsa.

Osaamisperustaisuus

Osaamisperustaisuuteen liittyi kahdeksan väittämää (Liite 1). Näistä väittämistä muodostettiin faktorianalyysin pohjalta kaksi summamuuttujaa: **Alan osaamistarpeisiin vastaaminen** ja **Osaamistavoitteiden laatiminen** (Taulukko 25). Summamuuttujien keskiarvojen (3,86 ja 3,87) perusteella OPS-työtä oli tehty melko hyvin osaamisperustaisuutta noudattaen. Taulukoissa 26 ja 27 on esitetty näiden summamuuttujien keskiarvot tiedekunnittain. Tiedekuntien keskiarvot eivät eronneet toisistaan tilastollisesti merkitsevästi.

Taulukko 25. Alan osaamistarpeisiin vastaaminen ja Osaamistavoitteiden laatiminen –summamuuttujien tunnusluvut

Summamuuttuja		Alan osaamistarpeisiin vastaaminen (2 väittämää)	Osaamistavoitteiden laatiminen (3 väittämää)
N	Vastaajamäärä	149	133
	Puuttuva tieto	27	43
Cronbachin alfa		0.86	0.86
Keskiarvo		3.86	3.87
Mediaani		4.00	4.00
Keskihajonta		0.94	0.92

HUOM. Vastausasteikko 1-5: 1 = Täysin eri mieltä; 5 = Täysin samaa mieltä

Alan osaamistarpeisiin vastaaminen -summamuuttuja koostui kahdesta väittämästä:

- Mielestäni uuden ops:n sisällöt vastaavat hyvin alan osaamistarpeisiin.
- Opsia muokattiin niin, että se entistä paremmin tukee opiskelijoiden kehittymistä osaaviksi alansa uudistajiksi.

Osaamistavoitteiden laatiminen -summamuuttuja koostui kolmesta väittämästä:

- Pyrimme kuvaamaan osaamistavoitteet systemaattisesti etenevänä polkuna kohti tutkintotavoitetta.
- Osaamistavoitteita laatiessamme kiinnitimme huomiota siihen, että ne auttavat opiskelijaa tunnistamaan omaa osaamistaan.
- Kehitimme opsia vahvasti osaamisperustaisen lähestymistavan pohjalta.

Taulukko 26. Alan osaamistarpeisiin vastaaminen –summamuuttujan keskiarvot eri tiedekunnissa

Tiedekunta	<i>n</i>	<i>M (sd)</i>	<i>Min.</i>	<i>Max.</i>	<i>Parivertailu</i>
1 Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tdk	34	3.79 (1.15)	1.00	5.00	-
2 Informaatioteknologian tiedekunta	15	4.13 (0.79)	2.50	5.00	-
3 Kasvatustieteiden ja psykologian tdk	24	3.75 (0.87)	2.00	5.00	-
4 Kauppakorkeakoulu	11	4.18 (0.34)	4.00	5.00	-
5 Liikuntatieteellinen tiedekunta	24	3.83 (0.95)	1.50	5.00	-
6 Matemaattis-luonnontieteellinen tdk	27	3.70 (1.07)	1.50	5.00	-

HUOM. $\chi^2(5) = 3.610$, $p > .05$ (ns); Vastausasteikko 1-5: 1 = Täysin eri mieltä; 5 = Täysin samaa mieltä

Taulukko 27. Osaamistavoitteiden laatiminen –summamuuttujan keskiarvot eri tiedekunnissa

Tiedekunta	<i>n</i>	<i>M (sd)</i>	<i>Min.</i>	<i>Max.</i>	<i>Parivertailu</i>
1 Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tdk	30	4.14 (0.75)	2.75	5.00	-
2 Informaatioteknologian tiedekunta	14	3.68 (1.04)	1.25	5.00	-
3 Kasvatustieteiden ja psykologian tdk	21	3.64 (0.90)	1.75	5.00	-
4 Kauppakorkeakoulu	7	4.21 (0.91)	2.50	5.00	-
5 Liikuntatieteellinen tiedekunta	23	4.03 (0.96)	1.50	5.00	-
6 Matemaattis-luonnontieteellinen tdk	26	3.67 (1.03)	1.00	5.00	-

HUOM. $\chi^2(5) = 7.799$, $p > .05$ (ns); Vastausasteikko 1-5: 1 = Täysin eri mieltä; 5 = Täysin samaa mieltä

Vahva eettinen osaaminen

Eettisen osaamisen viidestä väittämästä (Liite 1) muodostettiin faktorianalyysin pohjalta yksi summamuuttuja: **Eettisten näkökulmien huomioon ottaminen** (Taulukko 28). *Eettisten näkökulmien huomioon ottaminen* -summamuuttuja koostu neljästä väittämästä:

- Uusi opetussuunnitelmamme sisältää monipuolisesti eettisiä näkökulmia.
- Kävimme paljon keskustelua siitä, miten eettiset kysymykset huomioidaan ops:ssa.
- Sisällytimme opetussuunnitelmaamme tiede- ja tutkimusviestinnän sekä tieteellisen julkaisemisen sisältöjä aiempaa vahvemmin.
- Opetussuunnitelmaa muokattiin niin, että se entistä paremmin tulee opiskelijoiden kehittymistä alansa vastuullisiksi asiantuntijoiksi.

Summamuuttujan keskiarvo koko aineistossa oli 3,53. Alhaisin keskiarvo oli informaatioteknologian tiedekunnassa (2,98) ja korkein humanistis-yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa (3,77); tiedekuntien keskiarvot eivät kuitenkaan eronneet toisistaan tilastollisesti merkitsevästi (Taulukko 29).

Taulukko 28. Eettisten näkökulmien huomioon ottaminen -summamuuttujan tunnusluvut

Summamuuttuja		Eettisten näkökulmien huomioon ottaminen (4 väittämää)
N	Vastaajamäärä	129
	Puuttuva tieto	47
Cronbachin alfa		0.82
Keskiarvo		3.53
Mediaani		3.75
Keskihajonta		0.91

HUOM. Vastausasteikko 1-5: 1 = Täysin eri mieltä; 5 = Täysin samaa mieltä

Taulukko 29. Eettisten näkökulmien huomioon ottaminen -summamuuttujan keskiarvot eri tiedekunnissa

Tiedekunta	<i>n</i>	<i>M (sd)</i>	<i>Min.</i>	<i>Max.</i>	<i>Parivertailu</i>
1 Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tdk	33	3.77 (0.77)	2.00	5.00	-
2 Informaatioteknologian tiedekunta	12	2.98 (1.01)	1.25	4.25	-
3 Kasvatustieteiden ja psykologian tdk	21	3.55 (0.89)	1.75	5.00	-
4 Kauppakorkeakoulu	8	3.53 (0.49)	2.50	4.00	-
5 Liikuntatieteellinen tiedekunta	22	3.70 (0.92)	1.25	5.00	-
6 Matemaattis-luonnontieteellinen tdk	22	3.18 (1.14)	1.00	5.00	-

HUOM. $\chi^2(5) = 7.813$, $p > .05$ (ns); Vastausasteikko 1-5: 1 = Täysin eri mieltä; 5 = Täysin samaa mieltä

Kansainvälisyys ja kulttuuritietoisuus

Kansainvälisyys ja kulttuuritietoisuus -kysymysosio koostui seitsemästä väittämästä (Liite 1). Faktori-analyysin pohjalta muodostettiin kaksi summamuuttujaa: **Integroinnin ja yhteistyön sujuvuus UVK-opintojen suunnittelussa** ja **Muiden yliopistojen vastaavanlaisten ohjelmien hyödyntäminen KV-ohjelmien suunnittelussa** (Taulukko 30). Puuttuvaa tietoa oli paljon tässä osiossa.

Integroinnin ja yhteistyön sujuvuus UVK-opintojen suunnittelussa -summamuuttuja koostui kahdesta väittämästä:

- Uusimuotoiset viestintä- ja kieliopinnot onnistuttiin/on onnistuttu hyvin integroimaan osaksi tutkintoa.
- Viestintä- ja kieliopintojen suunnittelussa yhteistyömme MOVIn kanssa toimi sujuvasti.

Muiden yliopistojen vastaavanlaisten ohjelmien hyödyntäminen KV-ohjelmien suunnittelussa -summamuuttuja koostui niin ikään kahdesta väittämästä:

- Kansainvälisten ohjelmien OPS-työssä katsoimme vastaavanlaisia ohjelmia muissa kotimaisissa yliopistoissa.
- Kansainvälisten ohjelmien OPS-työssä katsoimme vastaavanlaisia ohjelmia ulkomaisissa yliopistoissa.

Taulukko 30. Integroinnin ja yhteistyön sujuvuus UVK-opintojen suunnittelussa ja Muiden yliopistojen vastaavanlaisten ohjelmien hyödyntäminen KV-ohjelmien suunnittelussa -summamuuttujien tunnusluvut

Summamuuttuja		Integroinnin ja yhteistyön sujuvuus UVK-opintojen suunnittelussa (2 väittämää)	Muiden yliopistojen vastaavanlaisten ohjelmien hyödyntäminen KV-ohjelmien suunnittelussa: (2 väittämää)
N	Vastaajamäärä	95	66
	Puuttuva tieto	81	110
Cronbachin alfa		0.86	0.84
Keskiarvo		3.49	2.82
Mediaani		3.50	3.00
Keskiahajonta		1.15	1.05

HUOM. Vastausasteikko 1-5: 1 = Täysin eri mieltä; 5 = Täysin samaa mieltä

Integroinnin ja yhteistyön sujuvuus UVK-opintojen suunnittelussa humanistis-yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan alhaisempi keskiarvo (2,72; Taulukko 31) erosi tilastollisesti merkitsevästi kasvatustieteiden ja psykologian, liikuntatieteellisen ja matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan keskiarvoista (3,93 / 3,75 / 4,28). Informaatioteknologian tiedekunnan keskiarvo (3,11) erosi myös tilastollisesti merkitsevästi matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan keskiarvosta (4,28).

Taulukko 31. Integroinnin ja yhteistyön sujuvuus UVK-opintojen suunnittelussa –summamuuttujan keskiarvot eri tiedekunnissa

Tiedekunta	<i>n</i>	<i>M (sd)</i>	<i>Min.</i>	<i>Max.</i>	<i>Parivertailu</i>
1 Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tdk	27	2.72 (1.23)	1.00	5.00	1<3,5,6
2 Informaatioteknologian tiedekunta	9	3.11 (1.08)	2.00	5.00	2<6
3 Kasvatustieteiden ja psykologian tdk	14	3.93 (1.07)	1.00	5.00	-
4 Kauppakorkeakoulu	6	3.67 (0.61)	3.00	4.50	-
5 Liikuntatieteellinen tiedekunta	16	3.75 (1.05)	1.50	5.00	-
6 Matemaattis-luonnontieteellinen tdk	16	4.28 (0.66)	3.50	5.00	-

HUOM. $\chi^2(5) = 21.664$, $p < .01$; Parivertailu osoittaa, minkä tiedekuntien välillä ero on tilastollisesti merkitsevä $p < .05$. Vastausasteikko 1-5: 1 = Täysin eri mieltä; 5 = Täysin samaa mieltä

Muiden yliopistojen vastaavanlaisten ohjelmien hyödyntäminen KV-ohjelmien suunnittelussa -summamuuttujan keskiarvot eri tiedekunnissa eivät eronneet toisistaan tilastollisesti merkitsevästi (Taulukko 32).

Taulukko 32. Muiden yliopistojen vastaavanlaisten ohjelmien hyödyntäminen KV-ohjelmien suunnittelussa -summamuuttujan keskiarvot eri tiedekunnissa

Tiedekunta	<i>n</i>	<i>M (sd)</i>	<i>Min.</i>	<i>Max.</i>	<i>Parivertailu</i>
1 Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tdk	12	2.58 (1.24)	1.00	5.00	-
2 Informaatioteknologian tiedekunta	6	3.17 (1.44)	1.00	5.00	-
3 Kasvatustieteiden ja psykologian tdk	8	2.69 (0.46)	2.00	3.00	-
4 Kauppakorkeakoulu	7	3.50 (1.26)	1.00	5.00	-
5 Liikuntatieteellinen tiedekunta	13	2.65 (0.83)	1.00	3.50	-
6 Matemaattis-luonnontieteellinen tdk	14	2.86 (1.03)	2.00	5.00	-

HUOM. $\chi^2(5) = 5.864$, $p > .05$ (ns); Vastausasteikko 1-5: 1 = Täysin eri mieltä; 5 = Täysin samaa mieltä

Taulukossa 33 on kuvattu eri tiedekuntien keskiarvot yhdessä *kulttuuritietoisuuteen* liittyvässä väittämässä, joka jäi edellä esiteltyjen kahden summamuuttujan ulkopuolelle. Tiedekuntien välillä oli tilastollisesti merkitseviä eroja keskiarvoissa. Humanistis-yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan keskiarvo oli korkein (4,39) ja kauppakorkeakoulun keskiarvo (4,20) oli toiseksi korkein; parivertailuissa ne erosivat tilastollisesti merkitsevästi matemaattis-luonnontieteellisen, informaatioteknologian ja liikuntatieteellisen tiedekunnan keskiarvoista (2,50 / 3,19 / 3,46). Lisäksi sekä kasvatustieteiden ja psykologian (3,91) että liikuntatieteellisen tiedekunnan (3,46) keskiarvot poikkesivat tilastollisesti merkitsevästi matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan keskiarvosta (2,50).

Taulukko 33. Tiedekuntien keskiarvot ”Opetussuunnitelmissa on kulttuuritietoisuutta edistäviä sisältöjä” -väittämässä

Väittäjä	TDK	N	M	SD	Md	Parivertailu
Opetussuunnitelmissamme on kulttuuritietoisuutta edistäviä sisältöjä.	1 Humanistis-yhteisk.	38	4.39	0.79	5.00	1>2,5,6
	2 Informaatioteknologian	16	3.19	1.22	4.00	2<4
	3 Kasvatustiet. & psyk.	22	3.91	1.07	4.00	3>6
	4 Kauppakorkeakoulu	10	4.20	0.63	4.00	4>5,6
	5 Liikuntatieteellinen	26	3.46	0.95	4.00	5>6
	6 Mat.-luonnontieteell.	24	2.50	1.18	2.00	
	Koko data	150	3.71	1.17	4.00	

HUOM. $\chi^2(5) = 43.616$, $p < .001$. Parivertailu osoittaa, minkä tiedekuntien välillä ero on tilastollisesti merkitsevä $p < .05$; Vastausasteikko 1-5: 1 = Täysin eri mieltä; 2 = Jokseenkin eri mieltä; 3 = Ei eri eikä samaa mieltä; 4 = Jokseenkin samaa mieltä; 5 = Täysin samaa mieltä

Opiskelu- ja työelämätaidot

Yliopiston opetussuunnitelmalinjausten hyödyntäminen OPS-työssä –kysymysosiossa opiskelu- ja työelämätaitoihin liittyviä väittämiä oli yhdeksän (Liite 1). Näistä muodostettiin faktorianalyysin pohjalta yksi summamuuttuja, **Opiskelu- ja työelämätaitojen kehittäminen** (Taulukko 34), joka koostui seuraavista väittämistä:

- Integroimme työelämätaitojen kehittämistä substanssiopetukseen.
- OPS-työssä huomioitiin erilaiset opiskelumuodot, jotka kehittävät työelämätaitoja.
- Pohdimme yhdessä sitä, miten voimme opetussuunnitelmamme edistää opiskelijoiden kykyä oppia uutta.
- Otimme työelämätaitojen asteittaisen kehittymisen huomioon OPS-työssä.
- Kävimme keskustelua siitä, mitä työelämätaitojen kehittäminen edellyttää oppimisen ja opetuksen käytänteiltä.
- Pohdimme yhdessä sitä, miten voimme opetussuunnitelmamme edistää globaalia vastuullisuutta.
- Kirjasimme opetussuunnitelmaan yleisiä työelämätaitoja (esim. vuorovaikutustaidot, luovuus, kriittinen ajattelu, yrittäjämäinen toimintatapa) koskevia tavoitteita.

Opiskelu- ja työelämätaitojen kehittäminen oli otettu melko hyvin huomioon OPS-työssä: keskiarvo koko aineistossa oli 3,83 (Taulukko 34). Tiedekunnista korkein keskiarvo oli kauppakorkeakoulussa (4,18) ja matalin matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa (3,47); tiedekunnat eivät kuitenkaan eronneet tilastollisesti merkitsevästi toisistaan (Taulukko 35).

Taulukko 34. Opiskelu- ja työelämätaitojen kehittäminen -summamuuttujan tunnusluvut

Summamuuttuja		Opiskelu- ja työelämätaitojen kehittäminen (7 väittämää)
N	Vastaajamäärä	121
	Puuttuva tieto	55
Cronbachin alfa		0.89
Keskiarvo		3.83
Mediaani		4.00
Keskihajonta		0.82

HUOM. Vastausasteikko 1-5: 1 = Täysin eri mieltä; 5 = Täysin samaa mieltä

Taulukko 35. Opiskelu- ja työelämätaitojen kehittäminen –summamuuttujan keskiarvot eri tiedekunnissa

Tiedekunta	<i>n</i>	<i>M (sd)</i>	<i>Min.</i>	<i>Max.</i>	<i>Parivertailu</i>
1 Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tdk	25	4.14 (0.58)	2.57	5.00	-
2 Informaatioteknologian tiedekunta	12	3.75 (0.94)	1.57	4.71	-
3 Kasvatustieteiden ja psykologian tdk	18	3.81 (0.70)	2.57	4.86	-
4 Kauppakorkeakoulu	7	4.18 (0.51)	3.57	4.86	-
5 Liikuntatieteellinen tiedekunta	21	3.69 (0.82)	2.29	4.86	-
6 Matemaattis-luonnontieteellinen tdk	25	3.47 (1.09)	1.00	4.86	-

HUOM. $\chi^2(5) = 7.862$, $p > .05$ (ns); Vastausasteikko 1-5: 1 = Täysin eri mieltä; 5 = Täysin samaa mieltä

Joustavat opintopolut ja sujuvat siirtymät

Kuusi väittämää liittyi joustaviin opintopolkuihin ja sujuviin siirtymiin (Liite 1). Näistä muodostettiin faktorinanalyysin pohjalta yksi summamuuttuja: **Joustavien opintopolkujen mahdollistaminen** (Taulukko 36). Se koostui seuraavista kolmesta väittämästä:

- Opetussuunnitelmaa laatiessamme kiinnitimme huomiota siihen, että opiskelijoilla on mahdollisuus suunnitella yksilöllisiä opintopolkuja.
- Opetussuunnitelmaa laatiessamme otimme huomioon, että opiskelijat pystyvät valmistumaan tavoiteajassa.
- Opetussuunnitelmaa laatiessamme kiinnitimme huomiota opiskelijoiden sujuvaan siirtymiseen tutkintoasteelta toiselle (toiselta asteelta yliopistoon, kandiasteelta maisteriopintoihin ja edelleen tohtorikoulutukseen).

OPS-työssä oli otettu hyvin huomioon joustavien opintopolkujen mahdollistaminen; keskiarvo koko aineistossa oli 4,08 (Taulukko 36). Tiedekuntien välillä löytyi tilastollisesti merkitseviä eroja keskiarvoissa (Taulukko 37). Humanistis-yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan keskiarvo (4,45) erosi tilastollisesti merkitsevästi kasvatustieteiden ja psykologian (3,89) sekä matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan (3,89) keskiarvoista.

Taulukko 36. Joustavien opintopolkujen mahdollistaminen -summamuuttujan tunnusluvut

Summamuuttuja		Joustavien opintopolkujen mahdollistaminen (3 väittämää)
N	Vastaajamäärä	132
	Puuttuva tieto	44
Cronbachin alfa		0.72
Keskiarvo		4.08
Mediaani		4.00
Keskihajonta		0.78

HUOM. Vastausasteikko 1-5: 1 = Täysin eri mieltä; 5 = Täysin samaa mieltä

Taulukko 37. Joustavien opintopolkujen mahdollistaminen -summamuuttujan keskiarvot eri tiedekunnissa

Tiedekunta	<i>n</i>	<i>M (sd)</i>	<i>Min.</i>	<i>Max.</i>	<i>Parivertailu</i>
1 Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tdk	29	4.45 (0.45)	3.67	5.00	1>3,6
2 Informaatioteknologian tiedekunta	13	4.28 (0.83)	2.67	5.00	-
3 Kasvatustieteiden ja psykologian tdk	22	3.89 (0.80)	1.67	5.00	-
4 Kauppakorkeakoulu	9	4.07 (0.46)	3.67	5.00	-
5 Liikuntatieteellinen tiedekunta	24	3.95 (0.82)	1.67	5.00	-
6 Matemaattis-luonnontieteellinen tdk	25	3.89 (1.02)	1.00	5.00	-

HUOM. $\chi^2(5) = 12.078$, $p < .05$; Parivertailu osoittaa, minkä tiedekuntien välillä ero on tilastollisesti merkitsevä $p < .05$; Vastausasteikko 1-5: 1 = Täysin eri mieltä; 5 = Täysin samaa mieltä

Monitieteisyys

Kuusi väittämää liittyi monitieteisyyteen (Liite 1). Nämä eivät faktoroituneet, joten tässä raportoidaan muutaman yksittäisen väittämän keskiarvot koko aineistossa ja tiedekunnittain (Taulukko 38). Väittämässä ”Varmistimme opiskelijoille mahdollisuuden rakentaa monitieteisen tutkinnon” tiedekuntien keskiarvot erosivat toisistaan tilastollisesti merkitsevästi. Parivertailu osoitti, että informaatioteknologian tiedekunnan keskiarvo (4,63) poikkesi tilastollisesti merkitsevästi kasvatustieteiden ja psykologian, liikuntatieteellisen ja kauppakorkeakoulun keskiarvoista (3,67 / 3,79 / 3,82). Myös humanistis-yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan keskiarvo (4,29) poikkesi kasvatustieteiden ja psykologian tiedekunnan keskiarvosta (3,67) tilastollisesti merkitsevästi.

Taulukko 38. Tiedekuntien keskiarvot kolmessa monitieteisyyteen liittyvässä väittämässä

Väittämä	TDK	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>Md</i>	<i>Parivertailu</i>
Varmistimme opiskelijoille mahdollisuuden rakentaa monitieteisen tutkinnon. $\chi^2(5) = 15.524$ $p < .01$	1 Humanistis-yhteisk.	34	4.29	0.97	5.00	1>3
	2 Informaatioteknologian	16	4.63	0.50	5.00	2>3,4,5
	3 Kasvatustiet. & psyk.	21	3.67	1.02	4.00	
	4 Kauppakorkeakoulu	11	3.82	1.08	4.00	
	5 Liikuntatieteellinen	24	3.79	1.02	4.00	
	6 Mat.-luonnontieteell.	27	4.11	1.01	4.00	
	Koko data	141	4.05	0.99	4.00	
Selvitimme mahdollisuuden tehdä yhteistyötä muiden EduFutura-oppilaitosten kanssa. $\chi^2(5) = 7.583$ $p > .05$ (ns)	1 Humanistis-yhteisk.	26	2.92	1.52	3.00	-
	2 Informaatioteknologian	8	3.25	1.49	3.50	-
	3 Kasvatustiet. & psyk.	17	3.41	1.50	4.00	-
	4 Kauppakorkeakoulu	10	4.00	1.16	4.00	-
	5 Liikuntatieteellinen	22	3.41	1.26	4.00	-
	6 Mat.-luonnontieteell.	19	2.74	1.28	3.00	-
	Koko data	107	3.19	1.39	3.00	
Saimme muiden yksiköiden opetus-suunnitelmatyöstä ideoita omaan opetussuunnitelmaan. $\chi^2(5) = 7.800$ $p > .05$ (ns)	1 Humanistis-yhteisk.	29	3.55	1.24	4.00	-
	2 Informaatioteknologian	10	2.60	0.97	2.50	-
	3 Kasvatustiet. & psyk.	21	2.81	1.25	3.00	-
	4 Kauppakorkeakoulu	8	3.00	0.76	3.00	-
	5 Liikuntatieteellinen	23	3.26	1.14	3.00	-
	6 Mat.-luonnontieteell.	20	3.10	1.48	3.00	-
	Koko data	124	3.15	1.21	3.00	

HUOM. Vastausasteikko 1-5: 1 = Täysin eri mieltä; 5 = Täysin samaa mieltä

Opintojen laajuus ja kuormittavuus

Yhdeksän väittämää liittyi opintojen laajuuden ja kuormittavuuden huomioimiseen OPS-työssä (Liite 1). Näistä väittämistä muodostettiin faktorianalyysin pohjalta kaksi summamuuttujaa: **Opintojen sujuvuuden huomioon ottaminen** ja **Opintojen kuormittavuuden huomioon ottaminen** (Taulukko 39).

Taulukko 39. Opintojen sujuvuuden huomioon ottaminen ja Opintojen kuormittavuuden huomioon ottaminen -summamuuttujien tunnusluvut

Summamuuttuja		Opintojen sujuvuuden huomioon ottaminen (2 väittämää)	Opintojen kuormittavuuden huomioon ottaminen (4 väittämää)
N	Vastaajamäärä	151	107
	Puuttuva tieto	25	69
Cronbachin alfa		0.80	0.82
Keskiarvo		3.54	3.67
Mediaani		4.00	4.00
Keskihajonta		1.07	0.99

HUOM. Vastausasteikko 1-5: 1 = Täysin eri mieltä; 5 = Täysin samaa mieltä

Opintojen sujuvuuden huomioon ottaminen -summamuuttuja muodostui kahdesta väittämästä:

- Loimme opintojaksoille vaihtoehtoisia suoritustapoja, jotta opinnoissa eteneminen tulisi sujuvammaksi.
- Opetussuunnitelmia laatiessamme kiinnitimme huomiota ajasta ja paikasta riippumattoman opiskelun mahdollistamiseen erilaisilla teknologiaratkaisuilla.

Opintojen kuormittavuuden huomioon ottaminen –summamuuttuja koostui neljästä väittämästä:

- Kävimme läpi palautetietoa edellisen opetussuunnitelman opintojaksojen kuormittavuudesta.
- Opetussuunnitelmassa huomioitiin, että kaikilla opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua akateemista opiskelukykyä tukevaan opetukseen tai toimintaan.
- Olemme käyneet opiskelijoiden kanssa läpi uuden opetussuunnitelman kuormittavuuden.
- Opetussuunnitelmaa laatiessamme kiinnitimme huomiota ennen kaikkea pedagogiseen laadukkuuteen.

Opintojen sujuvuus on ilmeisen hyvin onnistuttu huomioimaan humanistis-yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa verrattuna muihin tiedekuntiin: tämän tiedekunnan keskiarvo 4,14 erosi tilastollisesti merkitsevästi muiden tiedekuntien keskiarvoista, jotka vaihtelivat välillä 2,62 – 3,73 (Taulukko 40). Lisäksi liikuntatieteellisen tiedekunnan keskiarvo (2,62) erosi tilastollisesti merkitsevästi matemaattisluonnontieteellisen, kasvatustieteiden ja psykologian sekä informaatioteknologian tiedekunnan keskiarvoista (3,33 / 3,48 / 3,73). *Opintojen kuormittavuuden huomioon ottamisessa* tiedekunnat eivät eronneet keskiarvoiltaan tilastollisesti merkitsevästi (Taulukko 41); keskiarvo koko aineistossa oli 3,67 (Taulukko 40).

Taulukko 40. Opintojen sujuvuuden huomioon ottaminen –summamuuttujan keskiarvot eri tiedekunnissa

Tiedekunta	<i>n</i>	<i>M (sd)</i>	<i>Min.</i>	<i>Max.</i>	<i>Parivertailu</i>
1 Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tdk	36	4.14 (0.88)	2.00	5.00	1>2,3,4,5,6
2 Informaatioteknologian tiedekunta	15	3.73 (0.73)	2.00	4.50	2>5
3 Kasvatustieteiden ja psykologian tdk	22	3.48 (0.87)	2.00	5.00	3>5
4 Kauppakorkeakoulu	10	3.25 (1.01)	1.00	4.00	
5 Liikuntatieteellinen tiedekunta	25	2.62 (1.07)	1.00	5.00	5<6
6 Matemaattis-luonnontieteellinen tdk	29	3.33 (1.15)	1.00	5.00	

HUOM. $\chi^2(5) = 31.042$, $p < .001$; Parivertailu osoittaa, minkä tiedekuntien välillä ero on tilastollisesti merkitsevä $p < .05$; Vastausasteikko 1-5: 1 = Täysin eri mieltä; 5 = Täysin samaa mieltä

Taulukko 41. Opintojen kuormittavuuden huomioon ottaminen –summamuuttujan keskiarvot eri tiedekunnissa

Tiedekunta	<i>n</i>	<i>M (sd)</i>	<i>Min.</i>	<i>Max.</i>	<i>Parivertailu</i>
1 Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tdk	28	4.07 (0.57)	3.00	5.00	-
2 Informaatioteknologian tiedekunta	11	3.64 (1.20)	1.00	5.00	-
3 Kasvatustieteiden ja psykologian tdk	18	3.35 (1.15)	1.00	5.00	-
4 Kauppakorkeakoulu	6	3.54 (0.58)	3.00	4.25	-
5 Liikuntatieteellinen tiedekunta	17	3.78 (0.82)	1.75	5.00	-
6 Matemaattis-luonnontieteellinen tdk	18	3.43 (1.33)	1.00	5.00	-

HUOM. $\chi^2(5) = 5.590$, $p > .05$ (ns); Vastausasteikko 1-5: 1 = Täysin eri mieltä; 5 = Täysin samaa mieltä

Temaattiset moduulit

Kyselyyn vastanneista 70,5 % suunnitteli temaattisia moduuleita osana OPS-työtä. Kyselyssä oli neljä väittämää temaattisista moduuleista (Liite 1). Faktorianalyysin pohjalta muodostettiin yksi summamuuttuja, jolle annettiin nimeksi **Temaattisten moduulien suunnitleminen** (Taulukko 42). Se koostui kahdesta väittämästä:

- Suunnittelimme temaattisia moduuleja siten, että ne tukevat opiskelijoita omien opintopolkujen rakentamisessa.
- Temaattiset moduulit vahvistavat uusia opetussuunnitelmiamme.

Taulukko 42. Temaattisten moduulien suunnitleminen -summamuuttujan tunnusluvut

Summamuuttuja		Temaattisten moduulien suunnitleminen (2 väittämää)
N	Vastaajamäärä	107
	Puuttuva tieto	69
Cronbachin alfa		0.83
Keskiarvo		3.95
Mediaani		4.00
Keskihajonta		1.00

HUOM. Vastausasteikko 1-5: 1 = Täysin eri mieltä; 5 = Täysin samaa mieltä

Temaattisten moduulien suunnittelemisessa korkeimmat keskiarvot olivat kauppakorkeakoulussa (4,44), informaatioteknologian (4,33) ja liikuntatieteellisessä tiedekunnassa (4,02), alhaisin matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa (3,34); erot näiden korkeampien keskiarvojen ja alhaisimman välillä olivat tilastollisesti merkitseviä (Taulukko 43).

Taulukko 43. Temaattisten moduulien suunnittelemisen –summamuuttujan keskiarvot eri tiedekunnissa

Tiedekunta	<i>n</i>	<i>M (sd)</i>	<i>Min.</i>	<i>Max.</i>	<i>Parivertailu</i>
1 Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tdk	19	3.79 (1.23)	1.00	5.00	
2 Informaatioteknologian tiedekunta	15	4.33 (0.82)	2.00	5.00	2>6
3 Kasvatustieteiden ja psykologian tdk	19	3.76 (1.08)	1.50	5.00	
4 Kauppakorkeakoulu	8	4.44 (0.73)	3.00	5.00	4>6
5 Liikuntatieteellinen tiedekunta	23	4.02 (0.80)	2.50	5.00	5>6
6 Matemaattis-luonnontieteellinen tdk	16	3.34 (1.00)	1.50	5.00	

HUOM. $\chi^2(5) = 11.599$, $p < .05$; Parivertailu osoittaa, mikä tiedekuntien välillä ero on tilastollisesti merkitsevä $p < .05$; Vastausasteikko 1-5: 1 = Täysin eri mieltä; 5 = Täysin samaa mieltä

Avoim kysymys: Mitä muuta haluat sanoa yliopiston OPS-linjauksista?

Yliopiston OPS-linjausten hyödyntäminen opetussuunnitelmatyössä –kysymysoseion lopuksi vastaajilla oli mahdollisuus vielä kommentoida avoimesti yliopiston OPS-linjauksia. 52 vastaajaa kommentoi OPS-linjauksia. Vastaajien kommentit teemoiteltiin (Taulukko 44). Taulukossa 45 on esitetty vastausesi-merkkejä teemoittain.

Taulukko 44. Teemoitellut vastaukset kysymykseen: ”Mitä muuta haluat sanoa yliopiston OPS-linjauksista?”

Vastausten teemat	N
1. Linjausten arviointi	28
- kokonaisuutena	14
- yksittäisiin linjauksiin liittyvät kommentit	9
- suhteessa tdk/yksikön tarpeisiin	5
2. OPS-prosessin johtaminen	11
3. OPS-työn sykli	5
4. Opetuksen laatu	4
5. Työsuunnitelmat, resursointi	2
6. Muut yksittäiset kommentit	14
Yhteensä	64

Taulukko 45. Vastausesimerkkejä teemoittain avoimeen kysymykseen ”Mitä muuta haluat sanoa yliopiston OPS-linjauksista?”

Aihealue	Esimerkki aineistosta
Linjausten arviointi	<ul style="list-style-type: none"> • Mielestäni linjaukset olivat hyviä ja rakentavia, pidän ajatuksesta että opiskelija voi muodostaa oman näköisensä opinnot niin että substanssiosaaminen säilytetään vahvana. (id122) • Linjaukset ovat tärkeitä, mutta tuli tunne, että ne ajetaan suorituspuolelle ylhäältä, tietääksemme emme osallistuneet linjausten valintaan/muodostamiseen. (id107) • Ops-prosesseissa nostetaan esille paljon hyödyllisiä asioita, joita ei ehkä muuten tulisi otettua käsittelyyn. Suurin ongelma on, että jos oppiaineen kannalta eniten muokkausta tarvitsevat asiat eivät osu virallisen ops-prosessin aihealueeseen, niin ne jäävät hoitamatta. (id22) • En ole vakuuttunut, että laajat ops-linjaukset palvelevat erityisten opintosuuntien tai tieteenalojen tarpeita. (id171)
OPS-prosessin johtaminen	<ul style="list-style-type: none"> • Kokemukseni oli, että ylhäältä valutettiin ohjausta liikaa alaspäin huomioimatta eri tieteenalueiden perusluonteita. (id56) • Ensi kertaa uudistusprosessissa aktiivisesti mukana olleena kaikki oli luonnollisesti uutta. Prosessin kokonaisuutta ja eri vaiheita oli vaikea hahmottaa, joka vaikeutti työskentelyä. (id155)
OPS-työn sykli	<ul style="list-style-type: none"> • Toivoisin keskusteltavan siitä, miksi ops-työ tapahtuu kolmen vuoden välein. (id27) • Ehdotan, että ops-kausi olisi pidempi esim. 4-5 vuotta...nyt rotaatiossa olevia kursseja ehtii opettaa kerran tai kaksi ja taas piti lähteä muuttamaan. (id43) • 3 vuoden välein tehtävä ops-suunnittelu on epäonnistunut ratkaisu, koska edellistä opsia ei ole ehtinyt kunnolla ottaa käyttöön ja tarkastella, mikä siinä on toimivaa ja mikä ei. Uuden opsin suunnittelu ei perustu siis edellisessä opsissa havaittuihin onnistumisiin tai epäkohtiin. Viiden vuoden välein tapahtuva ops-työ antaisi mahdollisuuden kokemukseräiseen suunnitteluun. (id62)
Opetuksen laatu	<ul style="list-style-type: none"> • Opetuksen laadun ja yliopiston rahoituksen välillä on lievää ristiriitaisuutta. Joillakin opetus- ja tutkimushenkilöstöön kuuluvilla on ajatus, että koska esimerkiksi kandidivaiheen opetuksesta ja ohjauksesta ei saada samalla tavalla rahaa kuin esim. maisterin- tai tohtorintutkinnoista, niihin panostaminen ei ole niin kannattavaa. Tulosohjaus on kuitenkin lisääntynyt koko ajan ja työtaakan tasapainottaminen tutkimuksen, rahoituksen hakemisen ja opetuksen välillä on haastavaa joidenkin alojen resursseilla. Ops:ssa olevan opetuksen laadun parantaminen vaatisi siis selkeämpää indikaattoria myös yliopistotasolta, että opetuksen laadun parantamiseen käytettävästä ajasta on myös muuta hyötyä. Ilta- ja viikonlopputyönä tehtävä kehittämistyö tuskin on todellisuudessa se optimaalinen tavoiteltava ja harva siihen välttämättä suostuu. Ops-linjausten tulisi siis mielestäni olla paremmin tasapainossa yliopistolta tulevien muiden vaatimusten kanssa. (id49)
Työsuunnitelmat, resursointi	<ul style="list-style-type: none"> • OPS-prosessin vastuuhenkilöille toivoisi myös varattavan työsuunnitelmiin työaikaa prosessin johtamiseen, ja tätä varmasti edesauttaisi yliopiston tukiresursointi riittävän varhaisessa vaiheessa prosessia (resursointipäätös noin 0,5-1 vuosi ennen sitä lukuvuotta, johon pääosa suunnittelutyöstä ajoittuu). (id30)
Muut yksittäiset kommentit	<ul style="list-style-type: none"> • Hallinnollisten järjestelmien ja ohjeiden tulisi helpottaa työtä, ei vaikeuttaa sitä (id8) • Ytimekäs ilmaisu on plussaa, mutta toisaalta nyt palattiin siihen suuntaan, mistä 5 vuotta sitten haluttiin pois (id75)

3.6 OPS-prosessin yleisarviointi (avoimet kysymykset)

OPS-kyselyn kolmen viimeisen kysymyksen ”Arvioi, mikä tekee uudesta opetussuunnitelmastanne yhteiskunnallisesti vaikuttavan?”, ”Mikä tutkinto-ohjelman suunnittelussa meni hyvin ja mitä olisi pitänyt tehdä toisin?” ja ”Miten mielestäsi tulisi valmistautua seuraavaan opetussuunnitelmakautteen 2023–2026?” avovastaukset kokoavat yleistä palautetta OPS-prosessista ja antavat kehitysajatuksia seuraavalle opetussuunnitelmakaudelle.

Arvioi, mikä tekee uudesta opetussuunnitelmastanne yhteiskunnallisesti vaikuttavan?

60 vastaajaa kommentoi uuden opetussuunnitelman yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Vastaukset analysoitiin siten, että kenen näkökulmasta opetussuunnitelman yhteiskunnallista vaikuttavuutta on lähdeyksi ensisijaisesti arvioimaan. Taulukossa 46 on esitetty nämä näkökulmat aineistoesimerkkeineen. Vastaajista reilu kolmannes arvioi opetussuunnitelman yhteiskunnallista vaikuttavuutta opiskelijoiden, valmistuvien maistereiden osaamisen ja asiantuntijuuden kautta. Työelämänäkökulmaa, työelämätaitoja ja -valmiuksia korostettiin myös vahvasti. Osa vastaajista korosti yliopisto-opetuksen merkitystä ja sen tutkimusperustaisuutta, jonka kautta opetussuunnitelman yhteiskunnallinen vaikuttavuus ilmenee. Muutamat vastaajat lähtivät arvioimaan opetussuunnitelmaansa myös itse yhteiskunnan näkökulmasta, sen tarpeista ja muutoksiin vastaamisesta. Toisaalta muutama vastaaja totesi myös yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arvioinnin hankalaksi kysyen, mitä sillä tarkoitetaan ja millä kriteereillä sitä arvioidaan.

Taulukko 46. Mikä tekee uudesta opetussuunnitelmastanne yhteiskunnallisesti vaikuttavan: näkökulmat ja aineistoesimerkit

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden näkökulma	N	Esimerkki aineistosta
Opiskelija (osaaminen, asiantuntijuus)	23	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Toivottavasti se, että opiskelijat ymmärtävät yhä paremmin akateemisten sisältöjen ja yhteiskunnallisten kontekstien väliset yhteydet, ja osaavat hyödyntää oppimaansa yliopiston ulkopuolisissa konteksteissa. (id88)</i> • <i>Yksilöllisyyden huomioiminen (id2)</i> • <i>Valmistuvat laadukkaat maisterit (sis. mm. osaaminen, työelämävalmiudet, eettinen päätöksenteko) ovat tärkein vaikuttavuuden muoto (id8)</i>
Työelämä (-taidot, -valmiudet, -relevanssi)	12	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Työelämäpainotukset, -taidot ja -kytkokset ovat nyt selkeästi painotettuja (id48)</i> • <i>OPS on ajantasainen tai oikeastaan vahvasti tulevaisuussuuntautunut. Se on työelämän kannalta relevantti, mutta tieteelliseen tietoon vanhasti kiinnittyvä. OPS antaa uuden tiedon tuottamiseen ja asiantuntijatyöhön riittävän eettisen, analyyttisen ja teoreettisen perustan. (id84)</i> • <i>Opetussuunnitelmaan sisältyy paljon geneeristen työelämätaitojen opiskelua. Työelämätaitoja opitaan sekä substanssiopetuksen kautta että opetusmenetelmällisten ratkaisujen avulla (id170)</i>
Tiede, tutkimus ja yliopisto-opetus	10	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Tutkimusperustaisuus (id7)</i> • <i>...koska siinä on tieteidenvälisiä yhteisiä opintojaksoja... (id152)</i> • <i>Ajanmukaiset opetussisällöt ja –menetelmät, niin tutkijoiden kuin prosessissa hyödynnettyjen työelämässä olevien arvioimina (id30)</i> • <i>Vaikuttavien sisältöjen opettaminen vaikutusalttiille opiskelijoille vaikutusvaltaisista menetelmistä (id139)</i>

Yhteiskunta (esim. yhteiskunnalliset ongelmat ja tarpeet)	8	<ul style="list-style-type: none"> • Yhteiskunnallisen relevanssin korostaminen (id4) • On päivitetty laajalti huomioimaan muutokset yhteiskunnassa ja liittämään ne OPSiin ja opetukseen (id9) • It targets critical problems, being able to solve those problems will define the future of modern society (id39)
Muu näkökulma (esim. arvioinnin vaikeus)	7	<ul style="list-style-type: none"> • Yhteiskunnallinen vaikuttavuus on laaja käsite ja riippuu tavoitteista. Millä mittareilla arvioituina? (id176) • Ops on tehty osin pohjautuen kansainvälisiin suosituksiin ja seuraa siis alan yleisen kehityksen trendejä (id46) • Ei mikään, se on jo nyt ajasta jäljessä (id61)
Yhteensä	60	

Mikä tutkinto-ohjelman suunnittelussa meni hyvin ja mitä olisi pitänyt tehdä toisin?

Taulukossa 47 on esitetty luokitellut kommentit aineistoesimerkkeineen avoimeen kysymykseen siitä, mikä tutkinto-ohjelman suunnittelussa meni hyvin, ja toisaalta, mitä olisi pitänyt tehdä toisin.

Taulukko 47. Teemoittain luokitellut kommentit avoimeen kysymykseen ”Mikä tutkinto-ohjelman suunnittelussa meni hyvin ja mitä olisi pitänyt tehdä toisin?”

Mikä meni hyvin?	N
Yhteistyö (oppiaine/yksikkö/laitos/tdk-tasolla) <i>Oppiaineen sisällä meillä oli hyvin selkeät ja yhtenäiset käsitykset uuden opetussuunnitelman suunnittelussa mm. kehittämistarpeiden suhteen (id4)</i>	16
Prosessi kokonaisuutena <i>Mielestäni kaikki vaiheet meni hyvin. Opettajat olivat sitoutuneita omien kurssiensa kehittämiseen. (id35)</i>	8
Opiskelijoiden mukaan ottaminen <i>Saatiin tehtyä opiskelijoille selkeä ja tasapuolinen kokonaisuus kuunnellen työryhmän opiskelijajäsenten mielipiteitä olennaisten kurssisisältöjen suhteen (id86)</i>	5
OPS-linjaukset ja yliopiston tuki; Yliopiston opetussuunnitelmalinjaukset olivat tueksi (id7)	3
Keskustelut kollegoiden kanssa <i>Keskustelut oppiaineen edustajien/työkavereiden kanssa oppiaineen tilasta antoisia (id9)</i>	2
Työnjako; Työnjako oli selkeä (id67)	2
Aikataulut; Työskentely aloitettiin ajoissa (syksyllä 18) (id128)	2
Yksittäisiin linjauksiin liittyvät kommentit; Eettisyys ja vastuullisuus tärkeitä asioita (id43)	2
Mitä tehtävä toisin?	N
Aikataulut <i>Yliopistotason ohjeistukset ja linjaukset tulivat liian myöhään, aikataulu oli loppuvaiheessa kireä ja siihen tuli lyhyellä varoitusaajalla muutoksia (id76)</i>	20
Johtaminen, vastuunjako, koordinointi <i>Konkreettisempi ja jämäkämpä ohjaus toimintaan olisi ollut tarpeen (id154)</i> <i>Oli hyvä, että meillä oli jonkin verran keskustelua. Minulle jäi kuitenkin tunne, että kukaan ei ottanut kunnolla vastuuta OPS-työstä, hommaan lähdettiin aivan liian myöhään ja tilanne oli jokseenkin sekava ja monille kaikkea muuta kuin motivoiva (id21)</i>	14
Sähköiset järjestelmät <i>OPS-työ ajoittui osittain samaan aikaan uuteen (ei-toimivaan) SISU-järjestelmään siirtymisen kanssa. Tämä kuormitti henkilöstöä valtavasti ja pakotti jättämään OPS-työn toissijaiseen rooliin pitkiksi ajoiksi. (id18)</i>	11
Henkilöstöön liittyvät kommentit (esim. sitoutuminen, resursointi) <i>Tutkimushlöston laajempi sitoutuminen OPS-työhön, tähän olisi ollut hyvä kiinnittää enemmän huomiota (id149)</i>	9
Prosessi kokonaisuutena <i>Meidän yksikön sisällä pitäisi kriittisesti tarkastella mennyttä OPS-prosessia ja ottaa siitä opiksi. Paljon olisi opittavaa prosessin johtamisesta, tiedottamisesta ja aikataulutamisesta, sillä kaikissa mentiin nyt pieleen. (id52)</i>	8

Yhteistyö <i>Oman oppiaineen sisällä suunnittelu meni hyvin, mutta yhteistoiminta muiden oppiaineiden kesken jäi melko vaatimattomaksi. (id142)</i>	6
Työnjako <i>Koin oman osani opken jäsenenä aika turhaksi ops-työssä. Proffat olivat jossain kabinetissa tehneet päätökset eikä niihin enää tehty kuin kosmeettisia muutoksia yhdessä. Erityisesti opiskelijoiden näkökulmasta tämä oli kurjaa. Kukaan ei tainnut systemaattisesti tutkia opiskelijapalautteita tai pyytää työelämän puolelta ideoita. (id46)</i>	5
Ohjeistus <i>Yliopiston linjausten sitovuuden aste ja vapauksien määrä olisi hyvä olla selvillä jo heti alusta pitäen. (id171)</i>	4
Viestintä; <i>Ongelmana oli tiedonvälitys tiedekunnasta alaspäin laitokselle. (id75)</i>	3
Temaattiset moduulit <i>Olimme moduulin kehittämisessä täysin irrallaan muusta ops-työstä. Se ei ollut paras mahdollinen tapa. (id42)</i>	3
OPS-sykli; <i>OPS-kierrokset pidemmäksi kuin 3 vuotta > 4-5 vuotta (id43)</i>	2
Toteutukseen liittyvät kommentit; <i>Käytäntöön siirtymisistä olen huolissani eli toteutuksen ja pedagogisten käytäntöjen kehittäminen jäi vähille. (id133)</i>	2
Opiskelijoiden huomioiminen <i>Opiskelijaedustajana pääsin näkemään uudet kieli- ja viestintäopinnot vasta julkaistusta uudesta opsista, en siis päässyt ottamaan osaa niiden suunnitteluun ollenkaan, eikä niissä kuultu myöskään opiskelijapalautetta. (id4)</i>	2
Muut kommentit <i>On käsittämätöntä, että tehdään ops-kaudesta toiseen täyskäännöksiä ilman, että edellisen opetussuunnitelman vaikuttavuutta on ehditty edes tutkia (id148)</i>	11

Miten mielestäsi tulisi valmistautua seuraavaan opetussuunnitelmakauteen 2023–2026?

Kysymykseen ”Miten mielestäsi tulisi valmistautua seuraavaan opetussuunnitelmakauteen 2023–2026?” vastanneiden (n = 92) kommentit on luokiteltu teemoittain taulukossa 48. Eniten annettiin kommentteja OPS-prosessin toteuttamiseen liittyen, muun muassa prosessin aikataulutukseen ja ohjeistukseen. Opetussuunnitelmien vaikutusten arviointiin, palautteen ja datan keräämiseen haluttiin myös kiinnitettävän enemmän huomiota valmistauduttaessa seuraavaan OPS-kauteen.

Kaiken kaikkiaan vastauksissa avoimiin kysymyksiin OPS-prosessia tarkasteltiin sekä positiivisesta että kriittisestä näkökulmasta. Eniten positiivista palautetta keräsi pääsääntöisesti onnistunut yhteistyö yksikkötasolla ja se, että olosuhteet huomioon ottaen (esim. SISU-järjestelmän haasteet, aikataulutus) opetussuunnitelma saatiin valmiiksi. Kritiikki OPS-prosessia kohtaan liittyi johtamiseen, organisointiin, ohjeistukseen, aikataulutukseen ja sähköisiin järjestelmiin. Nämä kritiikin kohteet ovat samat kuin edellisen opetussuunnitelmatyön (2015-2017) arvioinnissa. Nämä kohteet olivat myös selkeimmät kehitystoiveet seuraavalle OPS-kierrokselle. Ajoissa aloitettu OPS-työ, joka on alusta lähtien hyvin ohjeistettu, oli selvästi toivotuin piirre tulevalle opetussuunnitelmaprosessille. Vastaajat toivoivat myös kiinnitettävän enemmän huomioita arviointiin, edellisten suunnitelmien vaikutusten arviointiin, palautteen ja datan systemaattiseen keräämiseen uuden OPS-työn tueksi. Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden näkökulmasta vastaajat toivat esille sen, että uudet opetussuunnitelmat korostavat opiskelijoiden osaamisen ja asiantuntijuuden rakentumista vahvasti työelämän näkökulmasta unohtamatta tiede- ja tutkimusperustaisuutta.

Taulukko 48. Teemoittain luokitellut kommentit kysymykseen ”Miten mielestäsi tulisi valmistautua seuraavaan opetussuunnitelmakauteen 2020–2023?”

Teema	N
<p>Prosessin suunnittelu <i>Miten olisi STAK-kehän hyödyntäminen prosessisuunnittelussa? (id32)</i> <i>Kartoittaa aikalailla välittömästi tiedekuntien tarpeet, ensisijaisesti se, missä rytmisissä ops-työtä tehdään (id58)</i> <i>Yksiköiden tulisi päästä nykyistä paremmin osallistumaan tavoiteasetteluun ja linjausten tekemiseen (id18)</i> <i>Koko prosessi tulisi olla selkeästi suunniteltu...yliopistolla tulisi olla OPS-opas, missä on kaikki perustason linjaukset ja käsitteet, mitä kaikilla ei välttämättä ole tiedossa (id160)</i></p>	14
<p>Prosessin toteuttaminen, mm. aikataulut ja ohjeistus, johtaminen <i>Yliopistotason prosessi ja ohjeistus täytyy olla valmis ennen yksiköiden työn alkamista (id47)</i> <i>Ops-työn aikataulu ja työskentelyn välietapit pitää listata etukäteen (id66)</i> <i>Ops-työ tulisi aloittaa jo 2021, kun tulevan opsin 1.vuosi on takana ja siitä saadaan ensimmäiset kokeemukset (id82)</i> <i>Ops-työskentely on yliopisto-, tiedekunta- ja laitostasolla ohjeistettava, ositettava ja ajoitettava järkevästi, oikea-aikaisesti ja johdonmukaisesti. (id84)</i></p>	33
<p>Arviointi, mm. palautteen ja datan kerääminen säännöllisesti ja systemaattisesti <i>Voisiko yliopiston johto jopa vaatia yksiköiltä vuosittaisia väliraportteja, joissa jo pohjustetaan seuraavaa ops-kautta meneillään olevasta tehtävien havaintojen kautta? (id165)</i> <i>Rehdisti pysähtyy näkemään edellisten suunnitelmien vaikutukset (id29)</i> <i>Ehkäpä voisi ahkerammin kerätä opiskelijoilta palautetta nyt syksyllä voimaan astuvan opsin plussista ja miinuksista...vaikkapa kerran vuodessa (id3)</i> <i>Kolme vuotta on liian lyhyt aika arvioida muutosten vaikutuksia. Kannattaisiko ops-kaudet suoraan pidentää maisteritutkinnon keston? (id57)</i></p>	21
<p>Riittävät henkilöstöresurssit, esim. työsuunnitelmat <i>Saada työsuunnitelmaan tunteja OPS-työskentelyyn – motivaatio ja ajankäyttö (id9)</i></p>	9
<p>Sähköisten tietojärjestelmien toimivuus <i>Sisu kuntoon tai järjestelmä vaihtoon! (id15)</i></p>	8
<p>Muut kommentit <i>Kummi-idea hyvä ja kannattaa kehittää konsultatiiviseen suuntaan (id145)</i> <i>Oppiaineille ja tutkinto-ohjelmille enemmän itsenäisyyttä, vähemmän ohjausta, ohjeistuksia ylhäältä päin (id73)</i> <i>Ei suuria muutoksia taas! nyt malttia ja työrauhaa!!! (id43)</i></p>	22

4 Yhteenveto

Opetussuunnitelmatyön 2018-2020 arviointi Jyväskylän yliopistossa toteutettiin Webropol-kyselynä loppukevällä 2020. Korona-aika todennäköisesti vaikutti vastaamisaktiivisuuteen. Seuraavassa on vedetty yhteen OPS-prosessin arviointikyselyn keskeisimpiä tuloksia ja lopuksi on esitetty luettelomaisesti ehdotuksia siihen, miten valmistautua seuraavaan opetussuunnitelmakautteen ja OPS-työhön.

Kyselyyn vastanneista (n = 176) suurin osa (noin 70 %) oli opetus- ja tutkimushenkilöstöä ja jäsenenä opetuksen/koulutuksen kehittämissä ja heillä oli pitkä opetuskokemus (10 vuotta tai enemmän 61 %:lla vastanneista); opiskelijoiden osuus vastanneista oli 5 %. OPS-työhön osallistuminen tapahtui lähinnä oman oppiaineen työskentelyn (90 % vastanneista) ja laitoksen/yksikön OPS-tilaisuuksien kautta (80 %); noin puolet vastanneista osallistui oppiainerajat ylittävään yhteistyöhön tiedekunnan sisällä ja/tai tiedekunnan OPS-tilaisuuksiin; vähiten osallistuttiin tiedekuntarajat ylittävään yhteistyöhön (30 % vastanneista). Vastanneista 40 % osallistui vähintään yhteen yliopiston järjestämään opseminariaan.

OPS-työ oli vastanneiden mukaan organisoitu parhaiten oppiainetasolla, heikommin laitos- ja tiedekuntatasolla (keskiarvot 3.86 / 3.46 / 3.36, asteikolla 1-5). Tiedekuntatasoinen organisointi humanistis-yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa koettiin heikommaksi (keskiarvo 2.54) kuin muissa tiedekunnissa (pois lukien informaatioteknologian tiedekunta). Kun vastaajilta kysyttiin OPS-työn organisoinnista siinä yksikössä, jonka työskentelyyn vastaaja osallistui, niin OPS-työhön valmistautumisessa (mm. valmistuneiden työllistymisselvitysten tarkasteleminen, työelämän edustajien kutsuminen, yliopiston ops-linjaukset) oli eroja eri tiedekuntien välillä (Taulukko 11, s. 11). Opiskelijoiden rohkaiseminen osallistumaan OPS-työhön oli ilmeisen onnistunutta humanistis-yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa ja kaupparkeakoulussa (keskiarvot 4.65 ja 4.64, asteikko 1-5).

OPS-työn tuki yliopistotasolla eli tuen hyödyllisyys, riittävyys ja OPS-linjausten selkeys arvioitiin keskimääräiseksi (keskiarvot summamuuttujissa 3.13 ja 3.20, asteikolla 1-5). SISU-järjestelmän käyttöönottoa ei vastaajien mielestä tuettu riittävästi (74% vastaajista jokseenkin eri mieltä tai täysin eri mieltä tuen riittävydestä). Lisäksi 78 % oli eri mieltä väittämästä, että SISU-järjestelmä olisi tukenut opsiensa laadintaa (78% eri mieltä).

Vastaajien arviointien perusteella oman yksikön OPS-työstä suhteessa yliopiston opetussuunnitelmalinjauksiin voidaan sanoa, että yliopiston OPS-linjauksia oli hyödynnetty melko hyvin OPS-työssä: kyselyssä linjauksiin liittyvistä väittämistä muodostettujen summamuuttujien keskiarvot olivat välillä 2,82 – 4,08; matalin ”*Muiden yliopistojen vastaavanlaisten ohjelmien hyödyntämisessä KV-ohjelmien suunnittelussa*” ja korkein ”*Joustavien opintopolkujen mahdollistamisessa*”. *Opintojen sujuvuus* on ilmeisen hyvin onnistuttu huomioimaan humanistis-yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa verrattuna muihin tiedekuntiin: tämän tiedekunnan keskiarvo 4,14 erosi tilastollisesti merkitsevästi muiden tiedekuntien keskiarvoista, jotka vaihtelivat välillä 2,62 – 3,73. *Integroinnin ja yhteistyön sujuvuus UVK-opintojen suunnittelussa* puolestaan humanistis-yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan alhaisempi keskiarvo (2,72) erosi tilastollisesti merkitsevästi kasvatustieteiden ja psykologian, liikuntatieteellisen ja matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan keskiarvoista (3,93 / 3,75 / 4,28). *Temaattisten moduulien suunnittelemisessa* korkeimmat keskiarvot olivat kaupparkeakoulussa (4,44), informaatioteknologian (4,33) ja liikuntatieteellisessä tiedekunnassa (4,02), alhaisin matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa (3,34).

Avointen kysymysten perusteella opetussuunnitelmia oli lähdetty uudistamaan yliopiston linjausten mukaisesti kiinnittämällä erityisesti huomiota opintojen laajuuteen, kuormittavuuteen ja joustavuuteen osaamisperustaisesti, tutkimusperustaisuutta unohtamatta. Opetussuunnitelmien yhteiskunnal-

lista vaikuttavuutta arvioitiin useimmiten opiskelijoiden, heidän osaamisensa ja asiantuntijuuden näkökulmasta, ei niinkään esimerkiksi yhteiskunnan näkökulmasta. Yliopistotasaisen OPS-tuen kritiikki kohdistui OPS-prosessin aikataulutukseen, ohjeistuksiin ja tietojärjestelmiin. Yliopiston OPS-linjauksia pidettiin pääsääntöisesti hyvinä ja rakentavina, mutta pohdittiin myös sitä, miten hyvin ne suhtautuvat eri yksiköiden tarpeisiin. OPS-prosessi onnistuttiin viemään läpi hyvässä yhteistyössä tiedekunta-, laitos/yksikkö- ja oppiainetasoilla, mutta prosessin aikataulutus, johtaminen, vastuunjako ja koordinaointi sai kritiikkiä. Erityisesti sähköisiä tietojärjestelmiä kritisoitiin. Seuraavaan OPS-kauteen tulisi valmistautua hyvissä ajoin ja ottaa eri toimijat mukaan suunnitteluun ja kerätä heiltä palautetta pitkin matkaa. OPS-työn sykli tuotiin myös esille: tulisiko sen olla pidempi, jotta ehditään paremmin mm. arvioimaan opetussuunnitelmia, niiden toimivuutta ja vaikuttavuutta.

Ehdotuksia seuraavaan opetussuunnitelmakauteen ja OPS-työhön valmistautumiseen

- **Liikkeelle lähtö ajoissa ja selkeä aikataulutus**
- **OPS-työn suunnitleminen**
  - Kartoitetaan ensin tiedekuntien ja yksiköiden tarpeet
  - Vahvistetaan työelämän näkökulmaa
    - kerätään alumnien kokemukset
    - selvitetään työnantajien tarpeet
  - Jatkuva vuorovaikutus opiskelijoiden kanssa
- **OPS-prosessin johtaminen ja ohjaaminen**
  - Selkeä vastuunjako
  - OPS-prosessien ohjauksen kehittäminen
- **OPS-prosessin toteuttaminen**
  - Toimivat sähköiset järjestelmät, aikataulutus ja ohjeistukset
- **Opetussuunnitelman arviointi**
  - Systemaattinen palautteen kerääminen jo opetussuunnitelmakauden aikana eri toimijoilta

LIITTEET

Liite 1 Kyselylomake

Opetussuunnitelmatyö Jyväskylän yliopistossa

Tutkimuksen tarkoituksena on arvioida opetussuunnitelmatyötä henkilöstön ja opiskelijoiden näkökulmasta. Näin saamme tutkimusperustaista tietoa toimintakäytänteiden kehittämiseksi seuraavaa ops-kierrosta varten. Vastaukset annetaan nimettöminä ja ne käsitellään täysin luottamuksellisesti.

Kysely on auki 27.4.-1.6.2020.

Pyydämme sinua vastaamaan seuraaviin kysymyksiin sen tutkinto-ohjelman näkökulmasta, jonka valmisteluun olet eniten osallistunut.

1. Mihin vastaajaryhmään kuuluit opetussuunnitelman suunnittelu- ja kirjoitusvaiheessa?

Opetus- ja tutkimushenkilöstö

Muu henkilöstö

Opiskelija

2. Kuulutko johonkin opetuksen/koulutuksen kehittämisryhmään?

	Kyllä	Ei
Olen opetuksen/koulutuksen kehittämisryhmän jäsen tiedekunnassa	☐	☐
Olen opetuksen/koulutuksen kehittämisryhmän jäsen laitoksella/yksikössä	☐	☐
Olen opetuksen/koulutuksen kehittämisryhmän jäsen oppiaineessa/oppiaineryhmässä	☐	☐

3. Mihin tiedekuntaan (lähipalvelut mukaan luettuna) tai erillislaitokseen kuuluit ops-prosessin käynnistyessä (syyskuussa 2019)?

- Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta
- Informaatioteknologian tiedekunta
- Kasvatustieteiden ja psykologian tiedekunta
- Kauppakorkeakoulu
- Liikuntatieteellinen tiedekunta
- Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta
- Avoimen tiedon keskus
- Avoin yliopisto
- Kokkolan yliopistokeskus Chydenius
- Koulutuksen tutkimuslaitos
- Monikielisen akateemisen viestinnän keskus
- Yliopistopalvelut (lukuunottamatta henkilöstöä, joka palvelee vain yhtä tiedekuntaa)

4. Montako tuntia sinulla on ollut varattuna työsuunnitelmassa opetustehtäviin lukuvuoden 2019–2020 aikana? (mukaan lukien opetuksen valmistelu ja arviointi)

- 0–10 tuntia
- 11–60 tuntia
- 61–100 tuntia
- 101–200 tuntia
- yli 200 tuntia
- Ei koske minua

5. Montako tuntia sinulla on ollut varattuna työsuunnitelmassa OPS-työhön lukuvuonna 2019–2020?

- 0–10 tuntia
- 11–60 tuntia
- 61–100 tuntia
- 101–200 tuntia
- yli 200 tuntia
- Ei koske minua

6. Kuinka paljon sinulla on opetuskokemusta yliopistossa (vuosina)?

- Alle yksi vuosi
- 1–2 vuotta
- 3–9 vuotta
- 10 vuotta tai enemmän
- Ei opetuskokemusta yliopistossa

7. Millä tavoin osallistuit opetussuunnitelmatyöhön? (voit valita useamman vaihtoehdon):

- Osallistuin oman oppiaineeni ops-työskentelyyn.
- Osallistuin laitoksen/yksikön ops-tilaisuuksiin.
- Osallistuin tiedekunnan ops-tilaisuuksiin.
- Osallistuin oppiainerajat ylittävään yhteistyöhön tiedekunnan sisällä.
- Osallistuin tiedekuntarajat ylittävään yhteistyöhön.
- Osallistuin jonkin muun ops-työtä edistäneen työryhmän työskentelyyn.
- Osallistuin paikan päällä tai Moniviestimen kautta vähintään yhteen yliopiston järjestämään ops-seminaariin.

21. Osana ops-työtä suunnittelimme temaattisia moduuleita *

Kyllä

Ei

25. Mikä tutkinto-ohjelman suunnittelussa meni hyvin ja mitä olisi pitänyt tehdä toisin?

2000 merkkiä jäljellä

Curriculum work at the University of Jyväskylä

The purpose of the study is to assess curriculum work from the perspective of academic staff and students and thereby to produce research-based knowledge for developing practices for the next curriculum round. The responses are given anonymously, and they are treated confidentially. The questionnaire is open 27.4 – 1.6.2020.

1. What was your respondent group when the curriculum was designed and drawn up?

Teaching and research staff

Other staff

Student

2. Are you a member of some teaching development group?

	Yes	No
I am a member of a teaching development group in the faculty	☐	☐
I am a member of a teaching development group in the department / unit	☐	☐
I am a member of a teaching development group in the subject / subject group	☐	☐

3. What was your faculty or independent institute when the curriculum process started (in September 2019)?

- Faculty of Humanities and Social Sciences
- Faculty of Information Technology
- Faculty of Education and Psychology
- School of Business and Economics
- Faculty of Sport and Health Sciences
- Faculty of Mathematics and Science
- Open Science Centre
- Open University
- Kokkola University Consortium Chydenius
- Finnish Institute for Educational Research (FIER)
- Centre for Multilingual Academic Communication (Movi)
- University Services (except for staff members who serve only one faculty)

4. How many hours in your work plan are allocated to teaching during the 2019–2020 academic year (including assessment and the preparation of teaching)?

- 0–10 hours
- 11–60 hours
- 61–100 hours
- 101–200 hours
- more than 200 hours
- Does not apply to me

5. How many hours in your work plan are allocated to curriculum work during the 2019–2020 academic year?

- 0–10 hours
- 11–60 hours
- 61–100 hours
- 101–200 hours
- more than 200 hours
- Does not apply to me

6. How long is your university teaching experience (in years)?

- Less than one year
- 1–2 years
- 3–9 years
- 10 or more years
- No university teaching experience

7. How did you participate in curriculum work? You can select more than one option:

- I participated in my own subject's curriculum work.
- I participated in the joint curriculum sessions of my department/unit.
- I participated in the joint curriculum sessions of my faculty.
- I participated in cross-disciplinary cooperation within my faculty.
- I participated in cooperation across faculty boundaries.
- I participated in some other working group that contributed to curriculum work.
- I participated in (or followed) at least one curriculum seminar organised by the university via Moniviestin.

21. As part of curriculum work, we designed thematic modules *

Yes

No

Liite 3 Summamuuttujat kyselylomakkeen sisältöteemoista

I Yksikkökohtainen opetussuunnitelmatyön organisointi (Kysymys 9)

1. **OPS-työn toimintatapojen selkeys** ($\alpha = .76$)
  - Vastuunjako ops-työstä oli selkeä yksikössäni.
  - Ops-työstä tiedotettiin hyvin yksikössäni.
  - Yksikköni varasi OPS-työhön riittävästi aikaa.
2. **OPS-työhön valmistautuminen** ($\alpha = .78$)
  - Ops-työn kuluessa tutkimme valmistuneiden työllistymistä koskevia selvityksiä.
  - Työelämän edustajia kutsuttiin mukaan ops-työhön.
  - Keskustelimme ops-työn alussa, minkälaiseen ops-malliin pyrimme (esim. tieteenalapohjainen ops, ongelmalähtöinen ops, ilmiölähtöinen ops).
  - Yliopiston OPS-linjaukset vaikuttivat vahvasti ops-työhömmme.

II Opetussuunnitelmatyö yksilötasolla (Kysymys 10)

1. **Oma vaikuttaminen OPS-työssä** ($\alpha = .87$)
  - Uusi ops johtaa toimintatapojen muutokseen (esim...) omassa opetuksessani.
  - Sain oman ääneni kuuluviin OPS-työssä.
  - Koen, että minulla oli tärkeä rooli ops-työssä.
  - Uuden ops:n aiheuttamat toimintatapojen muutokset ovat minulle mieluisia.
  - Uusi ops edistää niitä koulutuksellisia tavoitteita, joita pidän tärkeänä.
  - Opetussuunnitelmassa on sisältöjä, jotka ovat omaa asiantuntija-alueeni.
  - Oma roolini OPS-työssä oli selkeä.
2. **Huoli OPS-työn vaikutuksesta opetukseen** ($\alpha = .87$)
  - Olen ollut huolissani uuden ops:n vaikutuksesta opetuksen sisältöihin.
  - Olen ollut huolissani uuden ops:n vaikutuksesta opetusmenetelmiin.
3. **OPS-työn henkilökohtainen merkitys** ($\alpha = .71$)
  - a. Koen ops-työn tärkeäksi työurani kannalta.
  - b. Ops-työ on ollut minulle henkilökohtaisesti kiinnostava osa työtäni.

III OPS-työn tuki yliopistotasolla (Kysymys 12)

1. **Yliopistotason tuen hyödyllisyys** [OPS-työn johtaminen] ($\alpha = .86$)
  - Yliopiston verkossa olevat ops-työn tukimateriaalit olivat hyödyllisiä.
  - Ops-kummien vierailut olivat hyödyllisiä.
  - OPS-seminaarit auttoivat suunnittelutyössä.
  - Yliopisto johti OPS-työtä hyvin.
  - Yliopiston OPS-linjaukset tulivat oikea-aikaisesti (rehtorin päätös 16.1.2019).
2. **Yliopistotason tuen riittävyys ja linjausten selkeys** ($\alpha = .77$)
  - Yliopisto tarjosi riittävästi tukea ops-työhön (esim. ops-kummit ja seminaarit).
  - Yliopisto tarjosi riittävästi tukea temaattisten moduulien suunnitteluun.
  - Yliopiston ops-linjaukset olivat selkeät.

IV Yliopiston OPS-linjausten hyödyntäminen OPS-työssä (Kysymykset 14-20 ja 22)

”Osaamisperustaisuus” (Kysymys 14)

1. **Alan osaamistarpeisiin vastaaminen** ($\alpha = .86$)
  - Mielestäni uuden ops:n sisällöt vastaavat hyvin alan osaamistarpeisiin.
  - Opetussuunnitelmaa muokattiin niin, että se entistä paremmin tukee opiskelijoiden kehittymistä osaaviksi alansa uudistajiksi.
2. **Osaamistavoitteiden laatiminen** ($\alpha = .86$)
  - Pyrimme kuvaamaan osaamistavoitteet systemaattisesti etenevänä polkuna kohti tutkintotavoitetta.
  - Aloitimme osaamistavoitteiden kuvaamisen tutkintotasolta.
  - Osaamistavoitteita laatiessamme kiinnitimme huomiota siihen, että ne auttavat opiskelijaa tunnistamaan omaa osaamistaan.
  - Kehitimme ops:a vahvasti osaamisperustaisen lähestymistavan pohjalta.

”Vahva eettinen osaaminen” (Kysymys 15)

3. **Eettisten näkökulmien huomioon ottaminen** ($\alpha = .82$)
  - Uusi opetussuunitelmamme sisältää monipuolisesti eettisiä näkökulmia.
  - Kävimme paljon keskustelua siitä, miten eettiset kysymykset huomioidaan ops:ssa.
  - Sisällytimme opetussuunnitelmaamme tiede- ja tutkimusviestinnän sekä tieteellisen julkaisemisen sisältöjä aiempaa vahvemmin.
  - Opetussuunnitelmaa muokattiin niin, että se entistä paremmin tulee opiskelijoiden kehittymistä alansa vastuullisiksi asiantuntijoiksi.

”Kansainvälisyys ja kulttuuritietoisuus” (Kysymys 16)

4. **Integroinnin ja yhteistyön sujuvuus UVK-opintojen suunnittelussa** ($\alpha = .86$)
  - Uusimuotoiset viestintä- ja kieliopinnot onnistuttiin/on onnistuttu hyvin integroimaan osaksi tutkintoa.
  - Viestintä- ja kieliopinnojen suunnittelussa yhteistyömme MOVIn kanssa toimi sujuvasti.
5. **Muiden yliopistojen vastaavanlaisten ohjelmien hyödyntäminen KV-ohjelmien suunnittelussa** ($\alpha = .84$)
  - Kansainvälisten ohjelmien ops-työssä katsoimme vastaavanlaisia ohjelmia muissa kotimaisissa yliopistoissa.
  - Kansainvälisten ohjelmien ops-työssä katsoimme vastaavanlaisia ohjelmia ulkomaisissa yliopistoissa.

”Opiskelu- ja työelämätaidot” (Kysymys 17)

6. **Opiskelu- ja työelämätaidojen kehittäminen** ($\alpha = .89$)
  - Integroimme työelämätaidojen kehittämistä substanssiopetukseen.
  - Ops-työssä huomioitiin erilaiset opiskelumuodot, jotka kehittävät työelämätaitoja.
  - Pohdimme yhdessä sitä, miten voimme opetussuunnitelmallamme edistää opiskelijoiden kykyä oppia uutta.
  - Otimme työelämätaidojen asteittaisen kehittymisen huomioon ops-työssä.
  - Kävimme keskustelua siitä, mitä työelämätaidojen kehittäminen edellyttää oppimisen ja opetuksen käytänteiltä.

- Pohdimme yhdessä sitä, miten voimme opetussuunnitelmallamme edistää globaalia vastuullisuutta.
- Kirjasimme opetussuunnitelmaan yleisiä työelämätaitoja (esim. vuorovaikutustaidot, luovuus, kriittinen ajattelu, yrittäjämäinen toimintatapa) koskevia tavoitteita.

”Joustavat opintopolut ja sujuvat siirtymät” (Kysymys 18)

7. Joustavien opintopolkujen mahdollistaminen ($\alpha = .72$)

- Opetussuunnitelmaa laatiessamme kiinnitimme huomiota siihen, että opiskelijoilla on mahdollisuus suunnitella yksilöllisiä opintopolkuja.
- Opetussuunnitelmaa laatiessamme otimme huomioon, että opiskelijat pystyvät valmistumaan tavoiteajassa.
- Opetussuunnitelmaa laatiessamme kiinnitimme huomiota opiskelijoiden sujuvaan siirtymiseen tutkintoasteelta toiselle (toiselta asteelta yliopistoon, kandiasteelta maisteriopintoihin ja edelleen tohtorikoulutukseen).

”Monitieteisyys” (Kysymys 19) [faktorointi ei ollut mahdollista]

- raportoidaan väittämät yksittäisinä kysymyksinä

”Opintojen laajuus ja kuormittavuus” (Kysymys 20)

8. Opintojen sujuvuuden huomioon ottaminen ($\alpha = .80$)

- Loimme opintojaksoille vaihtoehtoisia suoritustapoja, jotta opinnoissa eteneminen tulisi sujuvammaksi.
- Opetussuunnitelmia laatiessamme kiinnitimme huomiota ajasta ja paikasta riippumattoman opiskelun mahdollistamiseen erilaisilla teknologiaratkaisuilla.

9. Opintojen kuormittavuuden huomioon ottaminen ($\alpha = .82$)

- Kävimme läpi palautetietoa edellisen opetussuunnitelman opintojaksojen kuormittavuudesta.
- Opetussuunnitelmassa huomioitiin, että kaikilla opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua akateemista opiskelukykyä tukevaan opetukseen tai toimintaan.
- Olemme käyneet opiskelijoiden kanssa läpi uuden opetussuunnitelman kuormittavuuden.
- Opetussuunnitelmaa laatiessamme kiinnitimme huomiota ennen kaikkea pedagogiseen laadukkuuteen.

”Temaattiset moduulit” (Kysymys 22)

10. Temaattisten moduulien suunnitteleminen ($\alpha = .83$)

- Suunnittelimme temaattisia moduuleja siten, että ne tukevat opiskelijoita omien opintopolkujen rakentamisessa.
- Temaattiset moduulit vahvistavat uusia opetussuunnitelmiamme.

Liite 4 Jyväskylän yliopiston opetussuunnitelmalinjaukset 2020-2023

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTON OPETUSSUUNNITELMALINJAUKSET 2020-2023

Rehtorin päätös 16.1.2019

Opetussuunnitelmatyön tavoite

Opetussuunnitelmatyöllä kehittämme systemaattisesti koulutusportfoliomme rakennetta, laatua ja vetovoimaa ja tarjoamme puitteet opetuksen laadun kehittämiseksi. Varmistamme opetussuunnitelmillamme, että kaikilla opiskelijoillamme on mahdollisuus kehittyä vastuullisiksi asiantuntijoiksi muuttamaan maailmaa ja vastaamaan tulevaisuuden osaamistarpeisiin. Turvaamme opiskelijoillemme yhdenvertaiset ja tasa-arvoiset mahdollisuudet oppimiseen ja oman osaamisensa kehittämiseen.

Jyväskylän yliopiston osaamislupaus JyU Identity

Jyväskylän yliopistossa suunnittelemme ja toteutamme koulutuksemme ja opetuksemme yliopiston strategiaan perustuen siten, että kaikille meiltä valmistuville opiskelijoille kehittyy opintojen kuluessa:

- Vankka oman alan tietopohja ja ymmärrys
- Uutta luova, kriittinen ajattelu
- Into ja kyky oppia uutta sekä kehittää ja jakaa osaamistaan muuttuvissa ympäristöissä
- Vahva ja monipuolinen vuorovaikutusosaaminen, kielitaito ja kulttuuritietoisuus
- Vastuunkanto omasta ja muiden hyvinvoinnista, ml. globaali ja eettinen vastuullisuus.

Jotta lunastamme osaamislupauksemme, laadimme kaikki opetussuunnitelmamme seuraavia periaatteita noudattaen:

1. Osaamisperustaisuus

Laadimme opetussuunnitelmamme osaamisperustaisesti siten, että sekä substanssi- että metataitojen osalta saavutettava osaaminen (tiedollinen ja taidollinen) ja sen syveneminen kuvataan systemaattisesti. Osaamistavoitteet kuvataan ensin tutkintotasolla ja sieltä ne johdetaan eteneväksi poluksi opintokokonaisuuksille ja opintojaksoille. Osaamistavoitteet muotoillaan niin, että ne auttavat opiskelijoitamme oman osaamisensa tunnistamisessa ja kehittämisessä opetussisältöjen, pedagogisten ratkaisujen ja arviointimenetelmien avulla. Hyvin muotoillut osaamistavoitteet luovat selkeät kriteerit aiemmin hankitun osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen myös osaamisen hyväksilukemisen yhteydessä.

2. Vahva eettinen osaaminen

Kaikkiin opetussuunnitelmiimme sisällytetään alakohtaisten eettisten kysymysten tarkastelua. Lisäksi kaikissa opetussuunnitelmissamme on tiede- ja tutkimusviestinnän, tieteellisen julkaisemisen ja tutkimusetiikan sisältöjä tutkintotason mukaisesti. Yliopistomme eri yksiköiden välinen yhteistyö tutkimusetiikan sisältöjen tuottamiseksi kuvataan opetussuunnitelmissa. Tohtoriohjelmassa opetussuunnitelmiimme kuuluu pakollisina opintoina vähintään 1 op tutkimusetiikan opintoja sekä vähintään 1 op avoimen tieteen opintoja. Nämä opinnot toteutetaan joko erillisinä opintojaksoina tai osana laajempaa kokonaisuutta. Tohtori-ohjelmien opetussuunnitelmiin sisältyy tohtorikoulutuksen yleisten osaamistavoitteiden mukaisesti tutkimusosaamista ja viestintäosaamista sekä muun ammatillisen asiantuntijuuden rakentumista tukevaa osaamista tieteenalakohtaisen osaamisen lisäksi.

3. Kansainvälisyys ja kulttuuritietoisuus

Opetussuunnitelmillamme takaamme, että kaikilla opiskelijoillamme on opintojensa aikana mahdollisuus saada tieteenalarelevanttia kansainvälistä kokemusta ja osaamista. Opetussuunnitelman on mahdollistettava opiskelijalle omalla alalla tarvittava viestintä- ja kieliosaaminen sekä kulttuuritietoinen ja globaalisti vastuullinen toimintatapa. Tutkintotason mukainen tavoitteellinen opintoihin kuu-

luva kansainvälistymiskokemus (ulkomainen opinto-, harjoittelu- tai tutkimusjakso tai suunnitelmallinen kotikansainvälistyminen) tulee olla realistinen vaihtoehto kaikille opiskelijoillemme ilman, että opintoaika venyy. Jyväskylän yliopistossa järjestämme kandidaatti- ja maisteriohjelmissa viestintä- ja kieliopinnot pääsääntöisesti osana substanssiopetusta uusimuotoisina viestintä- ja kieliopinnoina (UVK). Ainessubstanssiin integroitujen viestintä- ja kieliopinnojen avulla varmistamme opiskelijoidemme taitojen kehittymisen oikea-aikaisesti opintojen etenemisen ja kansainvälisten mahdollisuuksien hyödyntämisen näkökulmasta. Tohtoriohjelmissa sisällytämme kaikkiin opetussuunnitelmiin pakollisina opintoina vähintään 2 op viestintäopintoja. Tiedekunnat tarjoavat riittävästi opetussuunnitelmiin integroituvaa kandidaattiopinnojen tasoista vieraskielistä opetusta vaihto-opiskelijoita ja suomalaisten opiskelijoiden kansainvälisiä valmiuksia ajatellen. Samalla hyödynnetään kansainvälisen opetus- ja tutkimushenkilökunnan osaamista ja työpanosta opetuksen toteuttamisessa. Varmistamme kansainvälisten ohjelmien laadun integroimalla ohjelmien sisältöjä muihin ohjelmiimme. Tarjoamme näin laadukasta koulutusta niin kotimaisille kuin kansainvälisillekin opiskelijoillemme sekä mahdollisuuden verkostoitua eri taustoista tulevien opiskelijoiden kanssa. Samalla turvaamme, että myös vieraskielisten ohjelmien taustalla on riittävän laaja osaaminen ja resurssit. Kiinnitämme erityistä huomioita kansainvälisten ohjelmien opetussuunnitelmien houkuttelevuuteen, kilpailukykyyn ja monitieteisyyteen.

4. Opiskelu- ja työelämätaidot

Kaikkiin opetussuunnitelmiin sisällytetään vankan oman alan tietopohjan lisäksi uuden vuosituhatvuoden työelämässä tarvittavien taitojen kehittämistä. Näitä taitoja ovat esimerkiksi ongelmanratkaisukyky, innovointikyky, luovuus, itseohjautuvuus ja oma-aloitteisuus, yrittäjämäinen toimintatapa, kriittinen ajattelu, sekä kyky kommunikoida ja tehdä yhteistyötä. Opetussuunnitelmissa näiden taitojen kehitys kirjataan tavoitteiksi samoin kuin alan substanssiosaamisen kehittäminen. Opetussuunnitelmia laatiessamme varmistamme, että sisältöjen lisäksi myös valitut opetusmuodot ja aktiivinen yhteistyö työelämän kanssa tukevat suunnitelmallisesti opiskelu- ja työelämätaidojen kehittymistä. Opiskelutaitoja ja työelämäosaamista kehitetään osana substanssiopintoja sekä monialaisten kohtaamisten kautta. Työelämän edustajia ja opiskelijoita sekä tarpeen mukaan myös muita sidosryhmiä kutsutaan mukaan opetussuunnitelmatyöhön.

5. Joustavat opintopolut, modulaarisuus ja sujuvat siirtymät

Opetussuunnitelmamme mahdollistavat, että opiskelijamme voivat valmistua tavoiteajassa ja siirtyä sujuvasti seuraavalle tutkintoasteelle sekä täydentää osaamistaan joustavasti omien tarpeidensa mukaan. Tarjoamme opiskelijoillemme laajan opintojen valinnaisuuden avulla mahdollisuuden rakentaa opintopolku omien tavoitteidensa ja kiinnostuksensa mukaisesti. Keinoja opintojen suuntaamiseen ovat tutkintorakenteisiin sisältyvä vapaasti valittavien opintojen riittävä määrä ja tutkintoon kuuluvien pakollisten opintojen laajuuksien pitäminen maltillisena. Kandidaattiohjelmiimme sisältyy vähintään 60 opintopistettä vapaasti valittava opintoja. Poikkeuksen tähän muodostavat ainoastaan erilaisiin ammatillisiin kelpoisuuksiin liittyvät säädökset (esim. opettajankelpoisuudet). Omien valintojensa kautta opiskelijoillamme on mahdollisuus halutessaan suunnata opintojaan uudelleen kandidaattiopinnojen jälkeen maisteriopinnoissa. Joustavien opintopolkujen mahdollistamiseksi ja jäsentämiseksi kehitämme temaattisia moduuleja. Niillä tarkoitetaan vähintään 15 opintopisteen laajuisia kokonaisuuksia, joilla on omat osaamistavoitteet ja jotka ovat suoritettavissa joko osana laajempaa opintokokonaisuutta tai omana kokonaisuutenaan. Temaattiset moduulit voivat kattaa perus-, aine- ja syventävien opintojen tasoisia sisältöjä. Temaattisilla moduuleilla mahdollistetaan osaltaan myös työelämässä toimivan aikuisväestön jatkuva oppiminen. Syventäviin opintoihin sisältyvän opinnäytteen laajuus on kaikissa maisteriohjelmissamme enintään 30 op. Tiedekuntamme päättävät, sisältyykö opintopistemäärään myös seminaarityöskentely. Opinnäytteen laajuudella, muodolla, ohjausjärjestelyillä sekä opiskelijoille ja ohjaajille tarjottavalla koulutuksella tuemme opinnäytteen tekemistä sille varatussa ajassa ja siten tutkinnon valmistumisesta tavoiteajassa. Varmistamme opetussuunnitelmi-

lamme, että opiskelijoiden on mahdollisimman sujuvaa siirtyä tutkintoasteelta toiselle (toiselta asteelta yliopistoon, kandidaattikoulutuksesta maisterikoulutukseen ja maisterikoulutuksesta tohtorikoulutukseen). Rakennamme opinnot siten, että täydentäviä opintoja eri tutkintoasteiden välillä vaa-ditaan mahdollisimman vähän.

6. Monitieteisyys

Laaja valinnaisuus, vapaa valinnaisten opintojen opiskeluoikeus ja temaattiset moduulit mahdollista-vat opiskelijalle monitieteisen tutkinnon rakentamisen. Opetussuunnitelmatyön yhteydessä jokaisen opetusta antavan yksikön tulee selvittää mahdollisuus alueelliseen yhteistyöhön muiden EduFutura – oppilaitosten kanssa. Suosittelemme myös tiedekuntiamme suunnittelemaan tutkinto-ohjelmia läh-tökohtaisesti monitieteisiksi eri alojen välisessä yhteistyössä. Yliopiston sisäisen yhteistyön lisäksi tie-teenalakohtaisen osaamisen laaja-alaisuutta ja monitieteisyyttä on mahdollista vahvistaa hyödyntä-mällä muiden koti- tai ulkomaisten yliopistojen sekä koti- tai ulkomaisten verkostojen ja kesäkoulujen tarjoamia opintoja. Tohtoriohjelmassa monitieteisyyttä on mahdollista toteuttaa myös opiskelijan väi-töskirjan tutkimussuunnitelmaan perustuen hyödyntämällä parasta saatavilla olevaa asiantuntemusta yli yliopisto-, tiedekunta- ja oppiainerajojen.

7. Opintojen laajuus ja kuormittavuus

Huomioimme opetussuunnitelmissamme mahdollisuuden ajasta ja paikasta riippumattomaan opiske-luun teknologisesti tuettujen pedagogisten ratkaisujen sekä digitaalisten aineistojen ja ympäristöjen avulla laadukkaan lähiopetuksen lisäksi. Suunnittelussa ja toteutuksessa huolehdimme ennen kaikkea pedagogisesta laadukkaudesta, mutta myös joustavuudesta, opintojen etenemisen tukemiseksi. Hyö-dynnämme kaikissa opetussuunnitelmissa fyysisten, digitaalisten ja sosiaalisten oppimisympäristöjen moniulotteisuutta. Pedagogisesti laadukas teknologian hyödyntäminen koulutuksessa tukee opiskeli-jan osaamista tulevaisuuden kommunikaatioympäristöissä. Varmistamme fyysisten tilojen esteettö-myyden ja digitaalisten oppimisympäristöjen saavutettavuuden. Otamme opiskelun esteettömyyden ja saavutettavuuden huomioon jo opetuksen suunnittelussa ja varaudumme mahdollisuuksien mu-kaan osaamistavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisiin vaihtoehtoihin suoritustapoihin. Opetus-suunnitelmia laadittaessa varmistamme opintopisteiden ja työmäärän vastaavuuden sekä opiskelijan tosiasiallisen mahdollisuuden suorittaa tutkinto tavoiteajassa. Tiedekuntamme tekevät opetussuun-nitelmat ja kuvaavat tutkinnot ja opiskelijoiden opintopolut siten, että tavoiteajassa valmistuminen on mahdollista kaikkien tutkinto-ohjelmiamme opiskelijoille. Opetussuunnitelmissa huomioidaan su-juva eteneminen myös avointen yliopisto-opintojen osalta työssäkäyville aikuisopiskelijoille. Laaduk-kaasti suunnitelluilla ja toteutetuilla opetussuunnitelmillä sekä pedagogisesti laadukkaalla opetuksella ja ohjauksella tuemme akateemisen opiskelukyvyyn kehittymistä, opinnoissa etenemistä ja hyvinvoin-tia. Student Life –toiminnan avulla täydennämme yksiköiden laadukasta opetusta erityisesti opintojen etenemisen, työllistymisen ja opiskelijoiden hyvinvoinnin alueilla.

Keijo Hämäläinen
Rehtori

**Koulutuksen
tutkimuslaitos**

Vuodesta 1968